

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1 9 6 6
Š T E V. 1

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

Stanko Skvarča, Naši postni programi	1
Jože Guštin, Smernice za bodočnost Cerkve	5
Franc Mihelčič, Zdravje in svetost	10
Podoba CMD v domačem in emigrantskem tisku	14
Odšli so pred nami	18
Duhovniške novice	20
Splošne verske vesti	31
Liturgična pojasnila	III

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo. Rev. Jure Rode, Ramón Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Jamnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 400 argentinskih pesov. Za U. S. A. 3 dolarje. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 3 dolarjev. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

PD 750/10

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO XIII.

1966

Št. 1

Naši postni programi

Stanko Skvarča, Argentina

Postna praksa nekaj in sedaj

V prvotni Cerkvi je bila za skrušene javne grešnike javna, za naše pojme sramotna pokora. Ostali verniki, manjši grešniki so delali strog in pogosten post z vzdržki raznih vrst. V teku stoletij se je ta praksa omiljevala vsevdilj do danes, ko se je postna postava reducirala ponekod (npr. v Argentini) do skoraj le simboličnih dimenzij.

Tudi v življenju božjih mož-svetcev opazujemo slično evolucijo svetosti in njenih oblik. Ne poznamo več tistih herojev, ki so v puštnji devali telo v sužnost s silnimi posti, bdenji in cilicijem, ravnaajo se po vzgledu Pavlovem v 1 Kor 9, 27. Takisto so domala vsi starodavni redovi že olajšali svoje penitencialne regule.

Vsiljuje se nam ob tem vprašanje: Mar so se spomnili, da so hodili doslej po zgrešeni poti, da so pretiravali? In sveta mati Cerkve, ki pristaja na ta omiljenja (ako celo sama ne izzove ustrezne reforme!), ali se je nemara tudi ona zavedla neumestnosti teh asketskih metod? Se-li misli prilagoditi okusu pomehkuženega sedanjega veka? — Mnogi blagi kristjani, vzrasli iz odmirajoče dobe, se odkrito ter zaskrbljeno sprašujejo spričo tolikšnih olajšav v Cerkvi: Kam plovemo? Pokora potemtakem ni več potrebna?

Cerkve ne more zopraviti Sv. Duhu ter sv. evangeliju našega Gospoda, ki post, pokoro, tudi za novo zavezo, a v novem duhu novemu Izraelu predpisuje.

Spokorna praksa v božjem kraljestvu je namreč v stalnem razvoju. Mlado krščanstvo se je od vsega početka borilo proti zgolj vnanje prakticiranemu postu. Prizadevalo se je spiritualizirati vse telesne observance, voditi svoje ljudi v venomer bolj notranjo vernost. Pri tem Cerkve ni odjenjala od zahteve po telesnih odpovedih, sklicevaje se na zadevno učenje svojega Ustanovitelja (Mt 6, 16, Lk 5, 33—35).

Post torej ostaja v veljavi tudi posihmal, le oblike naših pokor so v mesijanskem obdobju deloma različne, njih nagibi do skrajnosti izčiščeni, njih okvirji širši in ne več utesnjeni v mnogovrstne in malenkostne predpise, kot jih je farizejska kazuistika nakladala z vso detajlirano pezo ubogim Izraelcem.

„Nihče ne deva novega vina v stare mehove! Novo vino je treba devati v nove mehove, pa se oboje ohrani!“ (cf. Lk 5, 37 sl.). V smislu teh Jezusovih

maksim Cerkev daje svobodnim božjim otrokom več svobode v izberi posta v vseh njegovih odtlenkih, kakor se pač spodobi polnoletnim sinovom, ki jih ni treba siliti z izrecnimi postavami k dejanjem spontanega zadoščevanja. Tudi je danes vedno teže izvedljiva dosedanja, v glavnem enotna postna zakonodaja iz predindustrijskih časov, in to zaradi pluralistične pestrosti delovnega urnika, vsakodnevne potovanja zaposlenih vernikov, način prehrane, pomešanosti veroizpovedi, razgibanosti socialnega življenja in turizma. V ZDA prizadevajo ondotnim vestnim vernikom mučne neprijetnosti razmeroma še vedno stroge postne obveznosti. Zategadelj pojde tendenca postne legislacije v optativno smer: dasi bo manj sub peccato obveznih postnih odpovedi, naj vsakdo tudi sam, po meri milosti in zagrešenosti izpolnjuje Joelov poziv, ki je še vedno zapisan na pročelju postnega bogoslužja:

„Obrnite se k meni z vsem srcem, s postom in z jokom... Dajte s trobento znak na Sionu! Zapovejte post!“

V terminih Janeza Blagega bi mogli govoriti o „aggiornamento“ tudi v pokori, ki je ta način postne prakse, naslonjene na tradicijo in „čisti evangelij“. Najnovejše struje v katehетиki celo odsvetujejo, da bi v homiliji in katehezi izrecno govorili in razlagali o peklu, vicah, odpustkih, postu ter pokori. Vsa vernost naj se osredotoči v zaupljivo ljubezen božjih otrok do božjega Očeta. To res velja za tenkovestne duše, ki v sovraštvu do greha goré za Boga; ki živijo iz lepote, vsebine in polnosti sv. liturgije. A v ostalih beg pred eshatološkimi stvarnostmi ne prinaša uspeha; pospešuje lahkornost v grešenju. Zlasti v mladini in Bogu posvečenih osebah.

„Metanoia“

Jahve se je dosledno branil judovskih izključno zunanjih žrtev in prav tako je Jezus Kristus obsojal farizejske bahave poste. Naznačili smo pravkar, da naj gre v novi zavezi prvenstveni poudarek notranjim aktom. Vnanja pokorila bodo sledila kot logične derivacije srčne spokornosti. Zategadelj je Cerkev dala zapisati na vhod v postno liturgijo tudi ta Joelov poziv: *Scindite corda vestra et non vestimenta vestra et convertimini ad Dominum, Deum vestrum!*“

V čem je torej naša osrednja postna dolžnost?

1. Na prvem mestu v spoznanju dobrega in zlega v nas. Spočne se v meni spoznanje, da sem jaz, svečenik Gospoda nad vojskami, zagrešil številne odmihe in zmotnjave. Takšno spoznanje je že pomenljivo dejanje. Saj toliko smrtnikov (tudi sobratov in nekdanih sobratov) vse življenje ne dospe do lastnega spoznanja; nikdar se ne pogledajo odkrito v zrcalo, da bi v njem uzrli svojo nepočaeno in ne zlagano podobo.

2. In *cordibus bonae voluntatis* spoznanju sledi akt priznanja: *Confiteor* — priznam Bogu Vsevišnjemu, njemu naravnost in z „neizrekljivimi vzdihji“, da sem mnogo grešil v mislih, besedah, dejanjih in nemalo tudi z opuščanjem dobrega. Iskreno priznam, da sem se upiral samemu nebeškemu Gospodarju in Očetu; da sem kanil iskati raj na zemlji in srečo mimo Boga in da sem s temi stranpotji izgubil celotni skupek ali vsaj del „pradednih časti“.

Ta dvojni del — spoznanja in priznanja — ni nekaj tako enostavnega, lahkotnega. David npr. se je boril s svojo slepo slo skozi eno leto, da se je dokopal do vzklikov: „Saj svojo pregreho spoznavam! Moj greh mi je vedno pred očmi!“

Dvakrat teže je obuditi dejanje skrušenosti dandanes nam.

Otroci okolja in časa smo nehoti vsi, tudi mi — posvečenci Gospodovi. Današnji človek v svojem gigantskem zaletu v veselje in v ostalih neslutnih uspehih ne priznava, da je majhen grešen smrtnik. Čut za greh, strah pred žalitvijo božjega Veličanstva, občutek neizmerne razdalje med stvarjo in nje Stvarnikom v globinah mnogih duš usihajo. Najbolj opazujemo ta pogubonosni pojav v zahodnem človeku („der Untergang des Abendlandes“).

Celo za najbolj podle grehote najde v svoji frivolnosti hladen, drzen, javen izgovor in zagovor. Psihološki silogizem mi pojasni v zvezi s to npravno dekadenco vzrok za dosledno pojemanje števila penitentov tudi za velike praznike, ozadje nižjega števila bogoiskateljev in konvertitov znotraj in zunaj Cerkve. Enako razumljivo je tudi, da je pod temi vplivi spokornost v nas klerikih težko dosegljiva dispozicija. Tudi po morebitnih bridkih padeh se ne prerinemo vedno do resne pokore, iskrene in dejavne.

Habitualna zavest grešnosti se ne ukorenini tako lahko v dno srca novodobnega duhovnika, živčnega sredi lahkomišelnosti in grehu se predajajoče množice. Podzavestno ali zavestno se imamo namreč za boljše, kot so oni z drugega brega. Ta tolažba ni točna. Pozabljam, da se kopljemo v potokih dejanskih milosti in da je naše spoznanje vse obilnejše kot poučenost mimo nas v slepo ulico drveče mase.

Akoprav „mundus“ greha ne prizna v sebi, naj pa duhovnik z vso dušo in pohlevno priznava zlasti v postnem času, pa tudi sleherno jutro. Confiteor! Homo peccator sum. Gospod, ne pojdi proč od mene! Tako naj moleduje v lastnem imenu in kot jagnje, ki si nalaga in prevzema grehe vse srenje in vsega sveta.

Saj je celo stari pogan Terencij priznaval svoje človeške slabosti z izrekom: „Homo sum: humani nihil a me alienum puto.“

Nisi poenitentiam egeritis

Spoznanje in priznanje lastne reve je zares dragocena božja blagodat. Jasno je, da to še ni dovolj. Priznal je tudi Iskariot, pa se ni otel. Potreben je še en pogumen korak naprej.

Priznam, da iz moje zagate ni rešenja brez odpuščenja božjega Srca. Pogoju temu usmiljenemu odpuščanju je pa vrnitev k bogohotenemu redu, k božjemu načrtu, ki ga je Bog od vekomaj o meni zamislil, ko me je odbral za tempeljsko službo. Ta povrnitev na rešnjo cesto je poenitentia, spokoritev, metanoia, torej konverzija, sprememba. Vsebuje popolno pripravljenost: poenitet me, kesam se, da sem se pomišljal proti božji neodklonljivi volji, a vnaprej je moj trdni nakleo, da ne bom več ljubkoval ne s Svetom, ne več sledil po stranskih potih skušnjaven niti svoji tolikanj majavi naravi; nobenemu izmed teh treh goljufivih svétnikov v duhovnih zadevah!

Ta postonek je potreben leto za letom. Papež Pavel je na pepelnico 1965 govoril o postnem programu le pod tem vidikom: „Conversione perenne dell' anima.“ Resnično, conversio perennis nam je potrebna neogibno. Jezus, testis in caelo fidelis, nam očitno spričuje: „Pravim vam: če se ne spokorite, boste vsi enako pokončani!“ (Lk 13, 3).

Motorno vozilo, naj bo avto ali letalo, od človeške roke premočrtno in v določeno smer naravnano, nenehno sili, da bi krenilo na levo ali desno. Zato

mora voznik stroja stalno budno sedeti za volanom in ga vzdržema naravnnavati v pravo smer. Tako je tudi z našim življenjem. Pri vsej dobri, blagi volji, navzlic solidni naravnosti semeniškega oblikovanja, kljub starosti in ob dnevnem kontaktu z nebeškimi skrivnostmi čutimo, da naše duhovno vozilo nemirno sili vstran in hoče zdrkniti navzdol, proč od edino varnih Kristusovih tirov. Vzroki tej neuravnovešenosti so že omenjeni trije dedni sovražniki in v novi dobi še tehnika, ki raztresa. Načelno ne. A navadno nas ne približuje v božjo zbranost. Pač zaradi svoje naglice.

Motorna vozila je treba semtertja točno pregledati. Sicer utegne priti do usodnega defekta in nesreče. Takisto še tako korekten duhoven potrebuje pogostne korekture in naravnave k Bogu. Brez vsakoletne retrospekcije se utegne zgoditi, da svečenik, ki je na zunaj docela korekten, se niti ne zaveda, da ne šofira prav, zlasti ako svet hvali njegovo pot. V resnici pa znotraj doživlja krizo, najprej latentno, ki pa se pozneje večkrat tudi pokaže na zunaj. Tudi za takšnega duhovnika velja, da „je podoben človeku, ki je hišo sezidal na zemljo brez temelja. Uprla se je vanjo voda in takoj zrušila in podrtija te hiše je bila velika“ (Lk 6, 49). „Razvaline življenja“ — bridke pošte prihajajo iz mnogih škofij do sv. sedeža o njih. Ako bi o pravem času odkrili defekt, bi do tega ne prišlo...

Torišče naše konverzije

Polje, kjer je treba najprej začeti s kopanjem in ruvanjem plevla ter z novo setvijo, se mi zdi, je — naša vera. Vero je Kristus neizprosno zahteval za sprejem v mesijansko kraljestvo. V postnem, adventnem ali kakem drugem milostnem času bi se moral vsakdo izmed nas vprašati, kako je z našo vero? Custos, quid de nocte? Na prvi pogled paradokso in naravnost žaljivo vprašanje predstavniku edino zveličavne vere! Pa vendar: po vseh videzih in pojavih bi človek sodil, da tudi v nas samih hira in pojema prva božja čednost. Predvsem vera v teh dveh odtenkih: v Boga Povračevalca dobrega in tudi zlega (prim. neverjetne apostazije duhovnov v Južni Ameriki) ter vera v evharističnega Kristusa, v to vitalno skrivnost.

Ako bi danes prišel Sin človekov v vidni navzočnosti na svet, ali bi našel med svojim klerom vero, bogoljubno in bogaboječo, životvorno in stanovitno, tisto iz semeniških let?

Ako duhovnik ne živi nadnaravne vere v srcu niti je ne očituje v svoji zunanji delavnosti, kako bo učil vero in verouk ter potrjeval v veri svoje brate v božjem ljudstvu?

Vulgarno izraženi, a sila resnični slovenski izrek pravi v tem smislu, da vera po duhovnikih raste in pada.

„Čuvaj, kako daleč je noč,“ (Iz 21, 11).

Koncilski dekret „*Presbyterorum ordinis*“ z dne 7. decembra 1965 našteva prezbiterjem naloge in jim priporoča kreposti, potrebne za izvajanje koncilskih reform: disciplinski čut, stik s sobraty in s svetom, pravi odnos do tvarnih dobrin, celibat. Dovolj snovi za našo postno obnovo.

Marsikateri Kristusov duhovnik začne zanemarjati z leti gojitev teh kreposti, da hirajo njih mladi poganjki v duši ter v življenju. S tem izgublja tudi vedro čilost njegovo duhovniško poslanstvo. Svečenik, poln božjega spoznanja in poln zdrave samoodpovedi ter samovzgoje pa bo mladosten in radosten, do konca dni ponavljal: „Moja moč in pesem je Gospod“ (Iz 12, 2).

Smernice za bodočnost Cerkve

Jože Guštin, Argentina

En mesec pred začetkom II. vatikanskega zbora, 11. septembra 1962, je Janez XXIII. govoril po radiu in je pred vsem svetom označil cerkveni zbor „kot srečanje z vstalim Zveličarjem, zmagoslavnim in nesmrtnim Kraljem, ki živi v Cerkvi, da zveličuje, krepi in razsvetljuje narode“. V začetku in koncu govora poudari papež: „Kristusova Cerkve je njegova luč narodom.“

Pavel VI. je ponovil isto misel v začetku drugega dela koncila in v svoji prvi encikliki: *Ecclesiam Suam*.

Delo koncila samega je pokazalo, kako so koncilski očetje hoteli izraziti isto v šestnajstih dokumentih, ki naj bi bili smernice za življenje in delo Cerkve v njeni bližnji bodočnosti.

Od šestnajstih tekstov, proglašanih na koncilu, so štiri konstitucije, devet dekretov in tri izjave.

Konstitucije:

Liturgija (*Sacrosanctum Concilium*), 4. 12. 1963.

Cerkve (*Lumen Gentium*), 21. 11. 1964...

Božje razodetje (*Dei Verbum*), 18. 11. 1965.

Cerkve v modernem svetu (*Gaudium et spes*), 7. 12. 1965.

Dekreti:

Komunikacijska sredstva (*Infer Mirifica*), 4. 12. 1963.

Ekumenizem (*Unitatis Redintegratio*), 21. 11. 1964.

Vzhodne katoliške Cerkve (*Orientalium Ecclesiarum*), 21. 11. 1964.

Škofje (*Christus Dominus*), 28. 10. 1965.

Obnova življenja redovnikov (*Perfectae Caritatis*), 28. 10. 1965.

Semenišča (*Optatum Totius*), 28. 10. 1965.

Apostolat laikov (*Apostolicam actuositatem*), 18. 11. 1965.

Katoliški misijoni (*Ad Gentem*), 7. 12. 1965.

Duhovniki (*Presbyterorum Ordinis*), 7. 12. 1965.

Izjave:

Cerkve in nekrstjani (*Nostrae Aetate*), 28. 10. 1965.

Kršćanska vzgoja (*Gravissimum Educationis*), 28. 10. 1965.

Verska svoboda (*Dignitatis Humanae*), 7. 12. 1965.

1. KONSTITUCIJE

Vse delo II. vatikanskega cerkvenega zbora je izraženo v konstitucijah o Cerkvi in Cerkve v modernem svetu. V prvi je razložena vzvišenost notranjega življenja Cerkve in pove osnovne nauke, ki so potem širše obravnavani v drugih tekstih in dokumentih koncila. V drugi je pokazano na začetke razgovora z modernim svetom. Cerkve se obrača na vse ljudi, razloži pomen človekovega življenja

in nakaže, kaj bi mogla ona doprinesti pri iskanju rešitev problemov, ki tako težijo in skrbijo današnjo človeško družbo.

Ostali dve konstituciji razpravljata o temeljih življenja v Cerkvi: Božja beseda človeku, ki jo ohranja in razlaga Cerkev, in liturgija, po kateri se oznanja božja beseda in se po zakramentih deli ljudem nadnaravno življenje.

Konstitucija o Cerkvi

Je najpomembnejši dokument koncila. Lumen gentium, luč narodov. Prvo poglavje govori o misteriju Cerkve, ki je v Kristusu na nek način zakrament, to se pravi, znamenje in sredstvo notranje zveze z Bogom in edinosti vsega človeškega rodu. O razmerju Cerkve do Boga, Očeta in Sina in Sv. Duha.

Drugo poglavje predstavi Cerkev kot božje ljudstvo, ustvarjeno po krstu. Kristus je vodja tega ljudstva na potu vse zgodovine in naj bi združil vse ljudi. Spomni na zvezo med Cerkvijo in kristjani nekatoličani, na njene odnose do nekristjanov in na pomen in značilnost misijonskega dela za božje ljudstvo.

Nadalje pove konstitucija, kdo so udje božjega ljudstva: Hierarhija (škofje, duhovniki in diakoni) in laiki. Govori o hierarhiji in kolegialnosti škofov. Škofje posameznih dežel morejo obnoviti red diakonata in ga deliti poročenim moškim.

Četrto poglavje je posvečeno laikom. Pokaže na soudeležbo laikov v življenju in poslanstvu Cerkve (bogoslužje, oznanjevanje božje besede in usmerjanje življenja in udejstvovanja vsega človeštva h Kristusu).

Vsi udje božjega ljudstva so poklicani k svetosti.

Življenje redovnikov in njihovo apostolsko delo je velikega pomena za duhovno življenje vsega krščanskega ljudstva.

Cerkev je na zemlji popotnica, romarica, proti večnemu življenju, v občestvu z nebeško Cerkvijo.

V osmem poglavju razloži materinsko poslanstvo Marije v življenju Kristusovem in Cerkve. Istega dne, ko je bila objavljena ta konstitucija, 21. 11. 1964, je Pavel VI. počastil Marijo z naslovom Mati Cerkve, ker je ona kot Mati Kristusova tudi Mati božjega ljudstva, pastirjev in vernikov.

Božje razodetje

Bog je govoril ljudem. Kristus, Beseda (Verbo) božja, po katerem je bilo vse ustvarjeno, je polnost razodetja. V svetem pismu je pisana beseda božja po navdihnjenju božjem in beseda, zaupana po Kristusu apostolom, se je po tradiciji ohranila njihovim naslednikom.

Hierarhija ima nalogo prav razlagati božjo besedo. Konstitucija poudarja, kako velikega pomena je sveto pismo v življenju Cerkve.

Liturgija

Se omeji na predpise liturgične obnove. Pri izvajanju sprememb v liturgiji da cerkveni zbor veliko svobodo škofijskim konferencam. Utemeljeno je aktivno sodelovanje vernikov pri bogoslužnih opravilih, razloži jasno, kaj pomeni beseda božje ljudstvo, kateremu ima cerkvena hierarhija nalogo služiti, kakor je to še posebej razloženo v konstituciji o Cerkvi.

Cerkev v modernem svetu

Deli se v dva dela. Prvi govori o poslanstvu človeka, drugi o nekaterih najnujnejših problemih sedanjega časa.

V uvodu razpravlja o položaju sedanjega sveta s svojimi globokimi spremembami, upanji in težavami. Cerkev hoče odkriti vse, kar opozarja človeka na prisotnost in voljo božjo v dogodkih, zahtevah in načrtih ljudi. Hoče osvetliti z lučjo vere vse vrednote, v katere veruje današnji človek in jih hoče povezati z njihovim izhodiščem, ki je Bog, kar naj bi privedlo človeka na pravo pot, s katere ga je zavedel greh.

V prvem delu odgovarja konstitucija na nekatera vprašanja. Kaj je treba priporočiti za zgraditev moderne družbe? Kaj naj bi bil tisti zadnji vzrok, ki vodi človeka pri njegovih udejstvovanjih?

Cerkev je istočasno božja, religiozna in globoko človeška.

V drugem delu govori o vzvišenosti zakonskega življenja in družine, o kulturi, ekonomskem in socialnem življenju, o politiki, o miru, o družini narodov.

II. DEKRETI

Razen dekreta o komunikacijskih sredstvih, ki je bil objavljen pred konstitucijo o Cerkvi, se vsi nadaljnji naslanjajo na to in so samo konkretni načrti realizacije njenih nauk.

Pastoralna služba škofov

Razlaga praktično aplikacijo kolegialnosti škofov: soudeležba vseh škofov pri odgovornosti za vesoljno Cerkev. Razlaga, kakšna je služba škofova v škofiji in pomen škofijskih konferenc.

Služba in življenje duhovnikov

V tretjem poglavju konstitucije o Cerkvi in v dekretu o škofih se govori o vlogi, ki jo vrši duhovnik v Cerkvi in o njenih dolžnostih. Ta dekret je posvečen samo duhovnikom, ker je njihovo poslanstvo zelo važno pri obnovi Cerkve. Razloži, katera so duhovnikova opravila, odnos do škofov, do sobratov duhovnikov in do laikov. Pokaže, kako je služba duhovnikova zanj vir duhovnega življenja in njegova povezanost s Kristusom po duhovništvu mu omogoči živeti v vsej polnosti svoje duhovništvo. Potrdi zakon celibata za duhovnike latinske Cerkve in nagovarja poročene duhovnike vzhodne katoliške Cerkve, naj živijo zgledno družinsko življenje, posvečeno službi vernikov. Dekret posebej poudarja, naj bi bil duhovnik vedno duhovnik, v vseh zahtevah in značilnostih, pa naj bo njegova osebna služba kakršnakoži.

Semenišča

Govori o splošnih in praktičnih navodilih za to obnovo. Posebej omenja kontemplativne redove in potem one, ki se posvečajo apostolatu in oboje opozarja na zvesto spolnjevanje redovnih pravil. Uboštvo, pokorščina, čistost in skupno življenje. Truditi se moramo za iskanje in gojitev redovnih poklicev.

Apostolat laikov

Laik je dolžan vršiti apostolat, katerega namen je: širjenje evangelija in aplikacija njegovega nauka v življenju človeške družbe. Oblike apostolata so različne, te imajo svoja pravila, ki morajo predvsem jasno določiti, kakšni so odnosi do hierarhije. Organizacijska pravila morajo biti potrjena po škofijskih konferencah vsake dežele in morajo odgovarjati potrebam vsake dežele.

Katoliški misijoni

Misijonsko delo je najbolj značilno poslanstvo Cerkve. Odgovarja voji božji, naj bi se zveličali vsi ljudje. Dekret govori o potrebah ustanovitve novih cerkvenih postojank, o misijonskem poklicu misijonarjev in njih vzgoji. Vsa Cerkev mora sodelovati pri tem apostolatu.

Vzhodne katoliške Cerkve

Različnost posameznih Cerkva, ki so zedinjene z vesoljno Cerkvijo. Imajo pravico in dolžnost ohranjati in razvijati svoje posebnosti. Tekst govori o pravicah patriarhov in razpravlja o odnosih vzhodnih katoličanov in pravoslavnih kristjanov, posebej o točkah, ki omogočajo pravoslavnim prejemati zakramente v katoliških cerkvah in obratno.

Ekumenizem

Pokaže vsem katoličanom, kako naj bi pomagali in kakšnih sredstev se je treba posluževati pri spolnjevanju najbolj goreče želje božje: Da bi bili vsi eno. V vseh kristjanih je veliko volje za zbližanje in končno zedinjenje. Delo za zedinjenje vseh kristjanov je odvisno od obnove Cerkve same in je bistveno povezano z vsemi njenimi ostalimi aktivnostmi. Tudi vsi ostali dokumenti cerkvenega zbora morajo dihati duha ekumenizma.

Zadnje poglavje razloži, kako gleda Cerkev na ločene kristjane: pravoslavne, protestante, anglikance.

Komunikacijska sredstva

Dekret govori o komunikacijskih specialnih sredstvih kot takih in razloži, kako naj bi se jih Cerkev posluževala. Posebna komisija bo imela važno nalogo iskati vse možnosti.

III. IZJAVE

Krščanska vzgoja

Podana so glavna načela krščanske vzgoje mladine, predvsem v šolah. Te principe je treba prav razlagati in jih porabiti v vsaki deželi po potrebah. Vsak človek ima pravico do popolne vzgoje, ki mora biti resnično človeška in vsaka krščena oseba ima pravico do popolne krščanske vzgoje. Dolžnosti vsakega posameznika in družine, družbe in Cerkve. Vloga katoliških šol in univerz in posebna

navodila, kako naj vse ustanove glede tega izpolnijo svojo dolžnost: Vzgajati človeka in kristjana.

Cerkev in nekristjani

Je razširjeno drugo poglavje konstitucije o Cerkvi. Treba je iskati vse možnosti stika z nekristjani. Najprej govori na splošno o nekrščanskih veran, nato posebej o hinduizmu in islamizmu in o podobnosti obeh. Bolj na dolgo razpravlja o Judih in pokaže, kako je korenina Cerkve v Stari zavezi in pove jasni nauk Cerkve o odgovornosti smrti Kristusove. Obsoja preganjanje Judov. Na koncu opozarja na pomen in potrebo edinosti človeške družbe, katere izvor je Bog in ne sme biti med ljudmi sovražnih rasnih opredelitev in ne medsebojnega preganjanja.

Verska svoboda

Poedinec in družba imata pravico svobodne izbire vere. Nobena človeška oblast ne more nikogar prisiliti postopati proti svoji vesti. Nihče ne sme biti oviran postopati po vesti.

Ta pravica je utemeljena v dostojanstvu človekove osebe. Človek pa je moralno dolžan iskati resnico, predvsem o veri, in mora živeti v skladu z resnico. Vsako nasilje od zunaj ovira iskanje resnice. Pravice verskih družb in družin izvirajo iz socialne narave človeka.

Verska svoboda mora biti zagotovljena tudi po pozitivnem zakonu. Izjava razpravlja natančno o dolžnostih in pravicah civilne oblasti glede tega vprašanja.

Nauk Cerkve o verski svobodi ima svoje temelje v Razodetju. Pravno postopanje o verski svobodi mora katoliški Cerkvi vedno zagotoviti svobodo za izpolnjevanje poslanstva, ki ga ji je zaupal Bog.

Koncilске in pokoncilске komisije

Ze med cerkvenim zborom so bile sestavljene posebne komisije, ki so pripravljale snov za posamezne konstitucije in dekrete. Npr. Komisija za reformo cerkvenega prava, Sekretariat za edinstvo kristjanov, Svet za razlago in realizacijo konstitucije o liturgiji, Komisija za komunikacijska sredstva, Sekretariat za nekristjane itd.

3. januarja tega leta je sv. oče z apostolskim pismom imenoval prve pokoncilске komisije za izvajanje odlokov cerkvenega zbora. Najprej komisija, ki se imenuje Centralna, za koordinacijo pokoncilskega dela in za pravilno razlaganje odlokov koncila. In še pet drugih: O škofih in o vodstvu škofij, za redovnike, za misijone, za krščansko vzgojo in Komisija za apostolat laikov.

Tako imamo pred seboj veličastno zgradbo Cerkve, v njenem bistvu in z njenimi nalogami v današnjem svetu. Treba je brati in študirati, kar je napisanega in spraviti nove odloke in predpise v življenje. Slovenski duhovniki moramo v vsej polnosti doprinesiti svoj del pri gradbi novega sveta po zamisli II. vatičanskega cerkvenega zbora.

Zdravje in svetost

Dr. Franc Mihelčič, Avstrija

„Normalen je le svetnik,“ pravi Daim. Za to trditev, ki je pravzaprav osnova našemu članku, je treba dokazov in te mislim podati. Preden pa to storim, naj izrazim zastavljen problem takole: kdor živi resnično krščansko življenje, ni v nevarnosti, da bi duševno obolel, in torej tudi ni v nevarnosti za organske bolezni, ki izvirajo iz duševnih motenj in konfliktov. Če pa že oboli, najde pravo pot in se nevroze reši.

Goldbrunner je napisal na osnovi Jungovega študija o globinski psihologiji in psihoanalizi knjižico, ki nosi podoben naslov kot naš prispevek. Žal knjižice nimam pri roki; sicer pa ni tako važno, ker so Goldbrunnerjeve misli le poskus habilitirati Junga tudi za krščansko miselnost. Medtem pa so na delu drugi avtorji, prav zavestno katoliški, kot Daim, Carusso, ki so predelali tako Freudovo kot Adlerjevo in Jungovo teorijo s krščanskega stališča, da so tako sprejemljive tudi za katoliške psihologe in teologe.

1. Smisel človekovega življenja

Če hočemo razumeti ves pomen psihoanalize za zdravje človeka, moramo upoštevati njegov smisel življenja. O tem se je mnogo pisalo. Tudi Ušeničnik je napisal lepo delo *Knjiga o življenju*. Ne mislim dodati k temu kaj novega ali ponavljati stare, znane stvari. Ponavljam, kar sem napisal v prispevku o grehu in bolezni: smisel človekovega življenja je pot skozi to življenje v drugo; z drugimi besedami: smisel človekovega življenja je usposobljenje za onostransko življenje po tem življenju. To pomeni živeti tako, da bom vreden doseči čim višjo stopnjo združenja z Bogom v onem življenju. Pri tem pa ne pomeni „živeti“ le neko biološko dejavnost, marveč človeško. Naloga življenja je iti od splošno za človeka veljavnega, preko individualne zaokroženosti v osebno odprtost. Ta osebna odprtost pa je sposobnost zavzeti pravilno stališče do vsega — do Boga, do sebe, do bližnjega, do tega sveta in vseh dobrin ter do vseh vrednot.

Za to delo in nalogo je dal Bog človeku sposobnosti; nekatere so skupne vsem ljudem, da celo skupne vsem bitjem na tem svetu, ali vsaj vsem živalim, druge pa so dane individualno; nekatere so namenjene zgolj telesu, druge tudi duši; nekatere omogočajo razvoj lastnosti, druge določeno zadržanje. Oglejmo si jih! Pripominjam, da ta problem še ni preiskan. Freud, in mnogi drugi za njim, so jih imenovali različno; Jung in njegovi, prevzeli so tudi katoliški psihologi, jih imenujejo arhetipe, bili naj bi nekaka usedlina iz vseh stotisočletij človekovega življenja in naj bi usmerjali človekovo zadržanje in ravnanje. Naselili so se v podzavesti, odkoder izhaja njihov vpliv. Daim pravi, da tega problema arhetipov še ni podvrget študiju. Jaz hočem izraziti prav v tem svoje stališče. Morda bo nekoliko biološko utemeljeno; a se mi zdi, da bo tako lažji pregled vseh arhetipov.

Bog je dal človeku, da more vršiti svojo nalogo, določene lastnosti in sposobnosti. Le-te prehajajo iz roda v rod, se torej podedujejo. Teh lastnosti pa je več vrst: nekatere so zgolj telesne, kot npr. barva oči, barva in oblika las, kože, oblika glave, njenih poedinih delov, udov telesa, vsa postava in zadržanje telesa.

Te osnove so zgolj telesne in so podvržene vnanjim in notranjim vplivom (prehrana, podnebje, pobudnine itd.). Osnove zanje se podedujejo, a se pod posebnimi vplivi spremenijo (barva las, oči, velikost postave itd.).

Druge lastnosti in sposobnosti so biološke, življenjsko potrebne. Merijo na ohranitev poedince, oziroma njegovega rodu ali vrste. Sem spadajo deloma one, ki urejajo notranje delovanje telesa, in pa nagoni, npr. po hrani, spanju in počitku, spolni nagon itd.

Tretje so osnove, ki merijo na usposobljenje človeka za kak poklic, veščino, udejstvovanje v življenju. Pravimo jim nagnjenja, npr. za glasbo, matematiko, risanje, kako obrt itd. Človek, ki tako osnovo ima, se na tistem področju počuti domače, se kmalu znajde, se zdi, kot bi se bil že vadil. Te osnove je možno razviti, a je potrebna vaja, torej vpliv okolja. Če ne pride npr. glasbeni človek v okoliščine, ki mu omogočajo glasbenost razviti, ne bo postal nikoli glasbenik. Če pa se mučiš z neglasbenim človekom, ga utegneš spraviti naprej, toda kakega uspeha ne bo! Tudi pravega veselja ne. Te vrste osnov omogočajo človeku znajti se v poklicu.

Četrta vrsta osnov so one, ki človeka usposabljaajo za kak stan. Te bi imenoval arhetipe! To so tiste notranje sposobnosti, ki so dane vsakemu človeku, da najde neke jasne odnose do raznih stanov, npr. do očetovstva, materinstva, do žene, do moža, do države, do naroda, do otrok itd. Te osnove omogočajo, če je dana človeku priložnost, da vidi lepe zglede, sliši o njih in dobi zagon po nagibih, da postane sam zgleden in vzoren mož, oče, mati, otrok itd. Če takih zgledov ni, če ni nikogar, ki bi te osnove zbudil in gojil, se ne razvijejo; če je pa zgled slab, zaidejo v krivo smer. Te osnove omogočajo doživeti in uresničiti neko zamisel, ideal o sebi.

Sem, toda v posebno skupino, bi mogli šteti osnove, ki so človeku dane, da se znajde spričo Boga, sočloveka, sveta, njegovih dobrin, do samega sebe, do raznih vrednot, ki ga obdajajo. Jasno je, da presegajo te osnove, prav tako kot one za poklic in stan, oziroma ideal, živalim dane osnove, ki so vse iz prve in druge skupine. Tudi te spadajo s prejšnjimi k arhetipom, ki so nekateri pravzori neke nabrane skušnje, če se izrazimo z Jungom. Pravijo jim tudi nagoni, ker človeka nekako ženejo k predmetu. Če jih označimo z izrazom „nagon“ to ni v smislu nagonov iz druge skupine.

Kadar govorimo o nagonih, imamo navadno v mislih biološke osnove iz druge skupine. Le ti so silno močni in utegnejo postati človeku nevarni, ker po izvirnem grehu morejo človeka preusmeriti v napačno smer. Žal se to ne zgodi redko. V tem primeru je individuacija nemogoča. Prav tako ne personifikacija.

2. Individuacija in personifikacija

Človek ima torej nalogo v vsem ter po vsem v sebi izoblikovati individualne lastnosti in sposobnosti, zaokrožiti svojo individualnost. Ta proces imenujemo individuacija. V tej točki sem se ločil od Junga in Goldbrunnerja in grem svojo pot.

Pod individuacijo razumem namreč, v nasprotju z Jungom in Goldbrunnerjem, ki razumeta personifikacijo za individuacijo, le izoblikovanje svoje individualnosti, to je tistih, edino meni lastnih znakov in svojstev, lastnosti in sposobnosti, po katerih se ločim od vseh ostalih ljudi. Je izločenje indi-

vidua iz mase. Sem pripada razvoj osnov pod 3 in 4. Toda razvoj ne gre zaporedno, marveč vzporedno, čeprav starosti in stanu primerno; v njem se vse prepleta in sega drugo v drugo.

K individualizaciji, ki je torej prebujanje in izoblikovanje individualnosti, spada razvoj zasnov, ki čakajo v individuui na izoblikovanje. Temu namreč služi vzgoja, šolanje, vežbanje. Tu je mesto vzgojitelja, ki pa je le pomočnik in vodnik gojencu. Individualizacija pa nikakor ni zadnji cilj vzgoje, marveč je le pogoj za personifikacijo, za razvoj k osebnosti.

Da bomo lažje razumeli delo vzgoje, si oglejmo, kaj so zasnove same v sebi.

Napak bi bilo misliti, da so nekak začetek lastnosti, znakov in sposobnosti. Ne! Le te se ne dedujejo. Kar se deduje in kar zasnove so, so le možnosti **potence**, ki omogočajo razvoj kake lastnosti, znaka in sposobnosti. Pa ne le potence, možnosti so tudi **dinamične tendence**, ki silijo k uresničenju. Vsebujejo torej energijo, ki je potrebna za razvoj. Ta je pogosto tako silna, da povzroča težave že nastopijo ovire proti uresničenju.

Kot sem že omenil zgoraj, zasnove za to ali ono sposobnost, ne le omogočajo razvoj te lastnosti ali sposobnosti, marveč tudi olajšajo vršenje, vajo v njih in njih krepitev.

Seveda naletijo včasih te potence na ovire v človeku in izven njega. Če gre za zasnove tretje vrste, tedaj stvar še ni tako nevarna; nevarneje pa je, kadar gre za tendence, ki naj usmerjajo in uravnavajo človeško zadržanje, bodisi na sploh ali v stanu. Tedaj se zgodi, da se zaradi ovir tendence usmerijo v prav nasprotno smer in človek hiti namesto k individualizaciji, ki naj bi bila osnova personifikacije, k individualni zaprtosti, krčevitosti, osamljenosti. Namesto pravih odnosov do Boga, do sebe, do sveta in njegovih dobrin, do bližnjega, do žene, do moža, otroka itd. nastopijo napačni odnosi, ki jih ne diktira objektivna vrednost, marveč subjektivno gledanje. Zgodi se, da zaradi tega ne razvije nemoten ideal človeka, nemoten odnos do dobrine, marveč pod vplivom fiksacije popolnoma napačen odnos.

Zgodi se pa tudi, da se človek spričo kakega dogodka ne znajde; je zaradi nezadostne in nepravilne vzgoje nesposoben zavzeti do njega pravilno stališče, objektivni odnos. Posledica je pretres kot doživetje in motnja. V mnogih primerih je možno ugotoviti po analizi, da sega ta nesposobnost daleč do konfliktov iz zgodnje mladosti, ki se sedaj sprožijo ob nastopu kake nepričakovane ovire.

Človek je torej dolžan storiti vse, da se pravilno vzgoji, individualizira. Toda individualizacija je le osnova tistega, kar je pravzaprav cilj samovzgoje in vzgoje, to je personifikacije. Le-ta je v sposobnosti zavzeti pravilno, objektivno stališče nasproti sebi, Bogu, sočloveku, svetu, njega dobrinam in vrednotam ter jih, kolikor niso absolutne dobrine (kar je samo Bog) ocenjevati v luči absolutnega, Boga. Tako je pravilna in resnična oseba možna le na osnovi krščanstva, v drugih verah pa le, kolikor participirajo na krščanstvu. Cilj personifikacije je pravilno srečanje z Bogom in do njem z bližnjim, s svetom itd.

Persona je odprta, ne zaokrožena sama v sebi; to je individuum. V tem je persona podoba Boga, ki ni individuum, marveč oseba, odprt vsemu! Vsemu je vse, in vse je v njem. „Omnia in ipso constant!“ Bog edini popolnoma objektivno preceňuje vse dobrine. Samo njegova sodba je povsem objektivna. Samo on zavzema povsem pravilno stališče do vsega. Človek pa naj si prizadeva, da se mu v tem čim bolj približa. Bodite popolni, kakor je vaš Oče nebeški popoln.

Stremljenje za tem ciljem je naloga personifikacije. In to je najvišji in najgloblji cilj vzgoje. Dati človeku možnosti, da se znajde v vseh položajih, v vsakem primeru, v vseh srečanjih in doživetjih spričo Boga. Jasno je, da takega človeka nič ne spravi iz ravnotežja. Poslušajmo sv. Pavla, kaj pravi: niti nevarnosti niti... niti... niti...! (Rim 8, 35). Človek, ki je to svoji individualnosti primerno dosegel, je svetnik. Je uravnovešen, je normalen. Le svetnik je normalen. Ne od rojstva sem, marveč po lastnem prizadevanju in delu ter sodelovanju z milostjo božjo. Krščanska osebnost se razvije le v soncu milosti božje, kot se odpre cvet le v soncu. Tedaj je sposoben, da ne le sam rodi bogate sadove, marveč daje tudi drugim, kot cvet daje vonj in rodi sad.

3. Uravnovešenost, svetost in zdravje.

Svetnik je uravnovešen, normalen, je duševno zdrav in v redu. Možno je sicer, da doživi tudi svetnik notranje konflikte, nerveze, toda zle posledice je teh izostanejo. Te nastopijo samo tam, kjer je normalen razvoj duševnosti v smeri k osebnosti oviran, onemogočen, ker je človek zaprt sam vase. To se pa zgodi, kadar se človek naveže na relativno ter zavrne absolutno, kadar odreče Bogu, kar mu gre. „Samo svojega Boga in Gospoda moli in mu služi!“ to je zapoved, to je vodilo. In to storiti more le persona. Moliti se pravi „najti pravilne odnose do Boga, priznati ga kot Boga, Gospoda in Stvarnika, dati mu čast“ „Ljubi Boga iz vsega srca...!“ je zapoved, ki izraža isto. Ljubiti Boga more le, kdor je nasproti Bogu odprt! To pa je le oseba. „Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe!“ Prav ljubiti pomeni, najti prave odnose do bližnjega. Videti v njem ne le stvar božjo, to vidim tudi v rastlini in živali, v kamnu in rudnini; v sočloveku vidim več kot to; on ima dušo in isti cilj kot jaz! Zato mu moram biti v pomoč pri tem delu, da ga doseže! Poleg ljubezni do bližnjega pa je pravilen odnos do sebe, ljubezen do samega sebe. Ta pa je zopet v tem, da storim vse, da se usposobim služiti Gospodu, da opustim vse, kar bi me pri tem oviralo. To sega v vse odtiske našega življenja.

Žal pa nas življenje uči, da to ni tako lahko. Že od rojstva je človek izpostavljen motnjam, ki se deloma nabirajo v podzavesti, deloma pa v zavesti. Najnevarnejše so prve. Le te obenem z neurejenimi nagoni povzročijo, da človek zapusti pravilno smer, ki vodi k Bogu, in se zaobrne od absolutnega k relativnemu ter to relativno poabsoluti. To pa je greh! To povzroči zgoraj omenjene motnje, ki so po večini podzavestne ali ne-zavestne.

Pri človeku, ki je to premagal, ki je osvobodil sebe neurejenih nagonov in jih podvrget pameti in veri, ki je razvil ne le svojo individualnost (pri svetnikih se kaže pogosto v originalnosti), marveč tudi svojo osebnost, gre življenje v pravilno smer in so duševne motnje nemogoče.

Znano pa je, primerov so nabrali na tisoče, da prav take, iz konfliktov, neprebavljenih in nepredelanih doživetij, nastale duševne motnje, povzročajo tudi organska obolenja v obliki nevroz, npr. astmo, angino, bljuvanje, ohromelost, visok krvni pritisk, srčne nevroze, nevroze prebavil, razne oblike kožnih bolezni itd. Te je možno odstraniti le, če odstranimo vzroke, duševne motnje, in spravimo dušo zopet v pravilno smer. To pa je „metanoia“, če gre za zavestne konflikte, če gre za posledice krivde in greha.

Svetnik tega ne pozna. Pod besedo „svetnik“ mislim vsakega človeka, ki

je usmerjen k Bogu, ki si resno prizadeva, da bi se osvobodil nerednega vpliva nagonov, in jih izrabil v dobro, človeka, ki je sposoben pravih odnosov do Boga in okolja.

Svetnik v svoji uravnovešenosti ne pozna obolenj, ki izvirajo iz priličnih konfliktov.

Podoba CMD v domačem in emigrantskem tisku

„Ob naši ugotovitvi, da ne vstopajo zlasti mladi duhovniki v naše društvo, je polno vprašanj. Eno takih vprašanj je, kako odpraviti predsodke, ki jih je še vedno veliko. Treba je odkriti vzroke, zakaj ne vstopajo. Če bi se v prostem razgovoru tu in tam z njimi pogovorili, mislim, da bi odgnali marsikak pomislek. Res pa je tudi to, da smo že večkrat tako vprašanje načeli, vendar se ljudje temu razgovoru izmikajo“ (dr. Maks Miklavčič, Naša pot 1964, str. 661).

„Vem, da mladi ljudje, ki prihajajo iz semenišča, če že niso za nas, pa veliki večini tudi niso proti nam. Tako na fakulteti kot v semenišču imajo kljub temu dovolj priložnosti videti, kdo je pravzaprav tisti, ki dela in po čigavi zaslugi je danes pri nas tako, kot je. Zato ne boste med njimi našli veliko nasprotnikov. ... Ni pa seveda tudi tiste volje, razen če bi to morda bilo po želji škofa, da bi napravili odločilen korak. Razen tega pa vidijo tudi to, da ni noben kanonik in noben protonotar član našega društva, in je tudi to zanje važna stvar — čeprav se sami za take časti ne potegujejo... Sedaj pa vidim, da tisti, ki niso člani društva, tudi Nove poti več ne berejo... Najmanj, kar je, je to netovariško. Če koga od njih vprašaš o nekem članku, bo kaj hitro v zadregi, ker Nove poti nima... Če nekdo ne vzame v roke Nove poti, tudi če mu jo pošlješ zastoj, potem je veš trud zaman... Končno pa nas je pri društvu še vedno zelo veliko in naša naloga je, da delamo dalje in delamo vse, kar se storiti da“ (dr. St. Cajnkar, Naša pot 1964, str. 662).

„Na Ptujski gori sva z nekim mladim kolegom debatirala in je rekel v razgovoru, da Nove poti načelno ne bere. Hočem povedati, da imamo ljudi, ki imajo načelna stališča proti društvu in da stojimo pred nekim zidom, v katerega se lahko zaletavamo, pa ga ne bomo predrli. Človek res dobi vtis, da gre za stvari, ki so načelnega izvora. In če gre morda za indiferentnost mladih, potem bi se ta človek vendar le zapel vsaj v razgovor. Če pa tudi načelno noče ničesar slišati, potem je to znak, da je tu neka obveznost, da ne bo imel z nami nobenega posla“ (Ivan Voda, Naša pot 1964, str. 662)).

„Zato bi morali tudi v društvu ta dialog z nečlani bolj razviti. Pri tem je zlasti potrebno, da raste naša društvena zavest. Še vedno imamo dosti članov, ki se nekako boje, oziroma se čutijo nekoliko manj vredne nasproti drugim. Današnji položaj katoliške Cerkve kaže, da je bilo društvo že prej napredno usmerjeno in mu nihče ne bi mogel očitati neke nelojalnosti ali proticerkvenega delovanja. Zato moramo najprej ta ponos nas samih utrditi, da se ne bomo bali pred drugimi, temveč da bomo ponosni, da smo člani društva, zlasti v današnji dobi... Do takrat, ko se je računalo, da je socializem nekaj začasnega in da se človek ne sme v to spuščati, bi človek rekel, da je to imelo neko osnovo (nasprotovanje društvu). Toda danes, ko je socializem dobil popolno domovinsko pravico povsod

in ko vidimo, da po koncilu dobiva tudi v Cerkvi priznanje, lahko vsi ugovori in pomisleki izginjajo" (dr. Fr. Perko, Nova pot 1964, str. 662).

Glede odnosa med škofi in društvom: „škofje se bodo torej morali sami prebijati k novemu razumevanju časa in Cerkve. Nekateri še vedno mislijo, da morajo biti vsepovsodi in da morajo vse sami narediti. Drugi ne najdejo pravega odnosa do podrejenih. To velja tudi za nekatere redovne predstojnike... Če je potrebna reforma rimske kurije, tudi v škofijskih pisarnah ne bo moglo ostati vse po starem" (Nova pot 1964, str. 663).

Komunizem v Jugoslaviji je „začel s poskusom razkroja v Cerkvi sami". Udari pastirja in razkrojila se bo čreda. Med tisoči katoliških duhovnikov je razumljivo, da jih je bilo nekaj takih, ki niso imeli poklica ali pa so ga zapravili, nekaj nezadovoljnežev, užaljenecv, vseznalov, iskalcev novih poti, strahopetcev in optimistov. Te ljudi so komunisti izrabili, da so začeli ustanavljati filokomunistične organizacije „ljudskih duhovnikov". Ustanovili so tkzv. verske komisije pri raznih republikah in po teh komisijah, ne po škofih, je nova oblast hotela rmeti stik s Cerkvijo. V Sloveniji je bil za predsednika Verske komisije imenovan odpadli in izobčeni duhovnik Jože Lampret. Ta mož je zbral nekaj svojih duhovniških prijateljev in ustanovil tzv. Inicijativni sekretariat duhovnikov, članov OF. Z vso blagohotnostjo oblasti je začel izdajati Bilten, publikacijo polno sovraštva proti Cerkvi zvestim duhovnikom, proti škofom, proti Vatikanu in papežu, kar je seveda povzročilo, da ga je koncilska kongregacija dne 12. aprila 1949 javno obsodila. Beograjski nadškof dr. Ujčić je v imenu vseh škofov poslal vladi spomenico o tem in o krivicah, ki se delajo Cerkvi, ne da bi ji bila dana pravica obrambe. Na to spomenico je vlada šele 9. maja 1950 odgovorila, da je memorandum sad nemogoče mentalitete in da kot tak ne more biti podlaga za kakršen koli razgovor med vlado in škofi.

Ko je Lampret videl, da z Biltenom in načinom, ki ga je zagovarjal, ne bo uspel, je poskusil drugo pot. Ustanovil je Sindikat duhovnikov sv. Cirila in Meoda (CMD). Bilten je prenehal izhajati, namesto njega se je pojavil mesečnik Nova pot in za njim Organizacijski vestnik.

Jugoslovanski škofje so na svoji konferenci 24. aprila 1950 izrekli svoj „non expedit" glede vseh gori imenovanih poskusov. Vlada je na to obsodbo škofov pričela novo gonjo proti škofom in povečala pritisk na duhovščino, zlasti na stotine duhovnikov, obsojenih na dolgoletne ječe, katerim so obljubili prostost, če se vpišejo v novo duhovniško organizacijo. Prav tako je vlada organiziranim duhovnikom dajala celo vrsto privilegijev, do katerih neorganizirani duhovniki niso imeli pravice: pravico svobodnega gibanja po državi, dobava vina in hostij za sv. mašo, socialno zavarovanje, pravico do pokojnine, brezplačno zdravniško pomoč, omejitve podrobnih šikan, s katerimi so krajevne rdeče oblasti delale nemogoče bivanje marsikateremu duhovniku v svoji župniji, posebne ugodnosti pri popravilih cerkvenih poslopij, dostop do uradov itd.

Škofje so želeli, da ta organizacija, če obstoja, spremeni svoja pravila. Leta 1952 so pravila na svojem kongresu res spremenili po želji kofov, a s pripombo, da škofje pravil ne smejo poslati v odobritev sv. stolici.

Organizacija CMD še danes obstoja. Stavila si je za nalogo pomagati komunistom pri izpedbi gospodarskega in družbenega reda in si lasti pravico, da pripravi teren za znosno sožitje med Cerkvijo in državo.

Zgledu CMD v Sloveniji so sledile manjše skupine duhovnikov na Hrvaškem, v Bosni in Črni gori" (R. K., Zbornik Svobodne Slovenije 1965, str. 76).

„To vprašanje vključuje med drugim (v naši domači konkretnosti) tudi vprašanje o odnosu duhovnika v domovini do Ciril-Metodijskega društva.

Društvo je nastalo iz volje in pod pritiskom komunističnega režima. Na ustanovni občni zbor leta 1948 so precej udeležencev prignali v avtomobili Notranjih odsekov. Objektivni namen društva — torej namen in cilj komunističnega režima — je bil zabiti klin med hierarhijo in nižjo duhovščino, po možnosti pa jih celo pripraviti do shizme. Znan je izrek Tita jugoslovanskim škofom: „Mi smo prelomili z Moskvo, zakaj vi ne prelomite z Rimom?“ Subjektivni namen — torej namen in cilj vodilnih duhovnikov, ki so pomagali, da je do ustanovnega občnega zbora prišlo — pa je bil v tistih časih fizičnega preganjanja duhovkom ohraniti vsaj nekaj možnosti za delovanje.

O čistosti namenov teh duhovnikov ne bi rad dvomil. Toda po 17 letih društvenega delovanja lahko ugotovimo, da so dosegli manj koncesij na verskem področju kot npr. poljski duhovniki, ki so podobna društva a priori odklonili. Društvo CMD je omogočilo, da se je na Slovenskem razvil neoklerikalizem, sprevrženi klerikalizem. Če je prej šlo — v komunističnem žargonu — za zlorabo vere v politične namene in koristi, gre sedaj za zlorabo politike na škodo vere. Ni gola slučajnost, da sta na Dolenjskem akcijo za pridobivanje novih članov delala dva duhovnika skupaj z dvema oznovcema, ki so se v istem avtomobilu vozili k župnikom in kaplanom in jih sijili v CMD. V času, ko v domovini vse škriplje (prim. afero okoli Perspektiv, nacionalno in gospodarsko vprašanje itd.), se v društvu gredo legaliste, ker objektivno pomagajo, da se oblast drži nad vodo. Društvo je postalo torej reakcionarno.

S tem nikakor nočem obsojati posameznikov, članov CMD. Kdor pozna rafiniranost, pritisk, strahovanje in grožnje, ki so privedle do včlanjenja, ta sodbe o posameznih članih ne bo izrekel. „Kdor je brez greha, naj prvi vrže kamen nanje!“

Kolikor toliko objektivna sodba pa je morda že možna o vodilnih članih društva, ki pišejo v glasila Nova pot in druga. Dr. Stanko Cajnkar se zavzema za dialog z brezverci in ateisti. Pravi, da nas do tega obvezuje krščanska ljubezen. Pri tem pa pozablja, da je — če sploh je — pameten razgovor s komunističnim ateistom možen le, če katoličan in komunist stojita na isti ravni, to se pravi, da nobeden nima nad drugim karšne kolj oblasti. Kadar pa ima komužem oblast v rokah, potem je razmerje med komunistom in katoliškim duhovnikom podobno razmerju med krvnikom in žrtvijo. Krščanska ljubezen ne obvezuje, da pred smrtno obsodbo, četudi se zavlačuje, iščemo dialog s krvnikom. Kristus je pred Pilatom molčal in se v dialog ni spuščal. Molk je lahko najvišje pričevanje!

Pač bi pričakoval več krščanske ljubezni in dobrotljivosti, kadar dr. Stanko Cajnkar razpravlja o duhovniških sobratih, ki niso člani CMD. Analizira največ njih stališče in ugovore proti včlanjenju ter skuša pokazati njih nevzdržnost. Pri tem pa pozablja, da isti duhovniki nimajo nikakršne možnosti, da bi svoje odklonilno stališče do društva lahko prav tako kot on v tiskani besedi pojasnili in zavrnil. Mijo rečeno, to ni fair!

Pa še neko hibo bi rad pokazal! CMD je večkrat organiziralo romanja in potovanja v inozemstvo. Nekateri člani kot nečlani CMD so morali ostati doma, ker niso dobili potnih listov. Podobno se je zgodilo pri romanju novomašnikov poleti 1964 v Rim — nekaj jih je moralo ostati doma. Človek bi si želel večje moškosti od udeležencev. Čut solidarnost bi jim narekoval odločitev, da ne gredo

na pot, če oblasti ne dovolijo vsem, da se romanj udeležijo. Kako porazno mora delovati takšna praksa na tiste, ki so morali ostati doma! Diferenciral in izoliral jih je režim, malobrižni so jim lastni sobratje, ki so smeli na pot!

Na vprašanje, kakšno naj bo torej zadržanje katoliškega duhovnika do komunističnega režima, kadar je na oblasti, sem delno že odgovoril, ko sem omenjal nekatera dejstva. Svoje stališče naj dokončno pojasnim: zavest duhovniškega poslanstva v Cerkvi brani pristop v društvo, katerega objektivni namen je razdvajanje duhovniških vrst in razcep s hierarhijo. Subjektivni dobri nameni in drobci koncesij s strani režima ne odtehtajo objektivnih zlih posledic. Zato velja naše priznanje, občudovanje in podpora v molitvi tistim slovenskim duhovnikom, ki niso klonili in vztrajajo v težkem položaju. Bodočnost slovenske Cerkve je odvisna od njih molka in trpljenja in ne od resolucij, delovanja ter zagnanosti vodilnih članov CMD.“

In še kratka pripomba! Če hoče CMD igrati pozitivno in ne reakcionarno vlogo v slovenskem katolicizmu, potem naj se z vso resnostjo zavzame za popolno ločitev Cerkve od države, kakor je uzakonjena v ustavi. Zahteva naj nevmešavanje države in partije v notranje cerkvene zadeve, torej popolno svobodo pri ustanavljanju katoliških šol, malih semenišč, katoliškega tiska, organizacij in podobno. S tem si bo vodstvo CMD rešilo dobro ime. Sicer pa se spravlja v nevarnost, da ga slovenska zgodovina prišteje med konformiste, ki so zavirali svobodo verskega življenja“ (dr. Janez Zdešar, Zbornik Svobodne Slovenije, Bs. Aires 1965, str. 207).

Ekumenski paviljon v Montrealu

Sedem krščanskih Cerkva iz Kanade bo postavilo skupen krščanski paviljon na svetovni razstavi v Montrealu leta 1967. Cerkve so naslednje: katoliška, anglikanska, združena, baptistična, grško-pravoslavna in luterantska. Vatikan zato ne bo imel posebnega paviljona. Predstavniki omenjenih verskih skupin so dali naslednjo izjavo: „Združeni po Krstu v isti veri v Kristusa in v istem upanju žele kanadski kristjani ob priliki svetovne razstave izraziti svojo ljubezen do svojih bratov vsega sveta in odgovoriti tesnobam in upom našega veka s skupno proklamacijo evangelija. Skupno bomo postavili krščanski paviljon, da bo razglašal pred svetom, da se je Bog učlovečil, da bi bival med nami in da je navzoč v vsem, kar se dogaja na tem našem svetu. Navkljub vsemu, kar nas loči, mislimo, da moramo in moramo dati naše ponižno skupno pričevanje naše vere v Kristusa in

naše volje, biti kot On služabniki svojih bratov. Opraviili bomo skupaj to delo in prosili Boga za popolno krščansko edinost.“

J. Š.

Stiki med holandskimi katoličani in plotestanti

Predstavniki kat. Cerkve in 4 protestantskih verskih skupin so se sestali v Haagu z namenom, da vzpostavijo medsebojne uradne odnose. Iskali bodo čim tesnejše sodelovanje med Cerkvami in preučevali nekatera vprašanja, kot npr. veljavnost krsta, menjavo vere, skupno pastoralno delo pri mešanih zakonih in podobno.

Pripustitev ženske v duhovništvo

Francoska reformirana Cerkev je do ločila, da lahko tudi ženske prejmejo zakrament mašniškega posvečenja in potem opravljajo dušnopastirsko službo.

J. Š.

Janez Kmet, vikar namestnik v Ajdovcu, je v starosti 48 let umrl dne 15. septembra 1965 v novomeški bolnišnici. Rodil se je 27. 3. 1917 v župniji Sela-Šumberk. Gimnazijske študije je končal v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu, posvečen je bil 4. 7. 1943 v Ljubljani. Prva duhovniška leta je deloval v bližini svojega doma, največ pri šentviški podružnici Bič. Leta 1945 je prišel za kaplana in nato vikarja namestnika v Mirno peč, po dveh letih pa se je preselil v sosednji Ajdovec in tam ostal do smrti. Letos je še lepo pripravil svojo župnijo na birmo, takoj po birmi pa je odšel v novomeško bolnišnico, ker je obolel na jetrih. Lepo previden je še isti dan sklenil mnogo prezgodaj svoje življenje. Pokojnega bomo toliko bolj pogrešali, ker je bil nadarjen pisatelj. Pisateljevati je začel že zgodaj v dijaških letih in objavljal svoje prispevke po raznih časopisih. Po vojni je pridno sodeloval pri Mohorjevem koledarju in Večernicah. Opisovati je znal zelo bistro suhokrajinske originale, trdo življenje malega človeka, njegove senčne in sončne strani. Blizu 50 duhovnikov ga je 18. septembra spremljalo pri pogrebu na Selih pri Ajdovcu, kjer je sedaj sedež župnije in je on zgradil novo župnišče.

Anton Anžič, bivši profesor verouka na ljubljanskih gimnazijah, je umrl dne 27. decembra 1965 v župniji Vahpeton, Severna Dakota, ZDA. Rodil se je 4. junija 1891 v župniji Sostro, posvečen je bil 16. julija 1914. Kaplanoval je v škofji Loki, nato je bil vojni kurat, potem kaplan v šmartinu pod Šmarno goro, stolni vikar v Ljubljani, od koder je odšel v katehetsko službo. Vmeš je bil več let prefekt v Marijanišču v Ljub-

ljani. Pokojni je bil miren, dobrodušen duhovnik, znal je več jezikov in je veliko prevajal za Družbo sv. Mohorja in razne dijaške liste. Lansko leto je za svojo zlato mašo prišel tudi po slovo v domovino. Pokopali so ga 31. decembra 1965.

Umril je zlatomašnik g. Feliks Zulechner. Rodil se je 18. maja 1888 v Mohličah. Pokopali so ga v št. Vidu v Podjuni, kjer je služboval v letih 1933 do 1942.

V kapucinskem samostanu v Vipavskem Križu je v 85. letu umrl starosta slovenskih kapucinov p. Kamil Požar.

V Kazani v jugoslovanskih Brdih je na sam božič umrl župnik **Franton Černigoj**, star 78 let. Na pogrebu je bilo nad 50 duhovnih sobratov.

Golec Januš, duhovnik mariborske škofije, zlatomašnik, je umrl 24. maja 1965 v mariborski bolnišnici in bil 27. maja pokopan na Pobrežju v grobnico rodbine Golec. Bil je znan in spoštovan po vsem Štajerskem. Rojen je bil 28. avgusta 1888 v Polju ob Sotli in bil posvečen v mašnika 25. julija 1911. V dušnem pastirstvu je bil samo kaplan na Remšniku in sicer od leta 1911 do začetka prve svetovne vojne leta 1914, ko je bil poklican kot vojni kurat na vzhodno fronto, kjer je bil leta 1916 v Bukovini ranjen v roko in je po raznih bolnišnicah dočakal konec vojne. Leta 1918 je postal urednik Slovenskega gospodarja in sodelavec Narodnega odbora, ki je imel redne seje v uredništvu Slovenskega gospodarja, kjer se je odločala usoda mesta Maribora, ali ostane v Jugoslaviji ali ne. Kot urednik je so-

deloval tudi pri ostalih listih, ki jih je izdajala tiskarna sv. Cirila. Ravno zaradi njegovega velikega vpliva na ljudstvo je bil takoj ob začetku druge svetovne vojne aretiran in Gestapo ga je dala odpeljati v Gradec, da ga postavi pred sodišče „Volksgerichtshof“ v Berlinu. Ker mu pa ni bilo mogoče dokazati, da bi s svojim domoljubnim delom storil komu kakšno krivico, tudi Nemcem ne, je bil postopek zoper njega ustavljen in je bil aprila 1942 izgnan na Hrvaško, kjer je v Zagrebu preživel drugo svetovno vojno. Po vojni je bival v Mariboru. Povsem nepoučen je bil zapleten v neko politično zadevo, zaradi katere je bil obsojen na sedem let ječe. Ko je bil po šestih letih izpuščen iz zaporov, je redno pomagal pri bogoslužju v cerkvi sv. Alojzija in hodil na pomoč v razne župnije. Njegova dediščina so njegovi spisi, povesti in zgodbe, ki jih je slovensko ljudstvo tako rado bralo. Iz teh njegovih spisov se zrcali njegova osebna veselost in dobrota. Velika škoda bi bila, ako bi na njegovo delo in na njegove spise legel prah pozabljenja. Kdorkoli bo pisal zgodovino slovenskega katoliškega ljudstva na štajerskem, se bo moral ustaviti tudi pri Golecu Janušu in mu priznati tisto častno mesto, ki ga zasluži.

Balažič Matija, župnik v Velikih Dolencih v Prekmurju, je umrl 1. januarja 1965. Rodil se je na Hotizi v Prekmurju 18. februarja 1912, v mašnika je bil posvečen 9. julija 1939.

Zalesnik Jakob, župnijski upravitelj pri Sv. Petru pod Svetimi gorami in vikar namestnik v Polju, je umrl v župnišču rojstne župnije pri Sv. Frančišku na Stražah 10. januarja 1965 in bil pokopan v arkadi tamkajšnjega pokopališča. Rodil se je 9. julija 1921, v mašnika posvečen 22. oktobra 1950 v Mariboru, v škofijski kapeli.

Pučnik Anton, biseromašnik, senior duhovnikov škofije, upokojeni župnik pri Sv. Petru na Medvedovem selu, je umrl 3. februarja 1965. Rojen je bil 9. junija 1876 v Konjicah in bil posvečen v mašnika 25. julija 1901.

Ciglar Alojzij, župnik v pokoju, je umrl dne 16. avgusta pri Sv. Juriju ob Pesnici. Rojen je bil 17. maja 1893 pri Sv. Marku niže Ptuja, v mašnika je bil posvečen 30. junija 1917.

Jakob Bohak, zlatomašnik, duhovni svetovalec, župnijski upravitelj pri Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah in dekan dekanije Laško je umrl 18. avgusta. Rojen je bil 10. julija 1889 v Studenicah pri Poljčanah, v mašnika posvečen 25. julija 1913.

Kupčič-Petin Ivan, župnik in prodekan dekanije Dravsko polje, duhovni svetovalec, je umrl dne 28. avgusta v Cirkoveah. Rojen je bil 25. decembra 1897 v Rušah, v mašnika posvečen 29. junija 1923.

Uranjek Martin, duhovnik mariborske škofije je umrl 12. septembra v Stranicah. Rojen je bil 9. oktobra 1906 na Gornji Ponikvi, v mašnika pa je bil posvečen 10. julija 1932.

Dolinar Ivan, starosta duhovnikov mariborske škofije, biseromašnik, duhovni svetovalec in župnijski upravitelj pri Sv. Primožu na Pohorju, je umrl dne 28. septembra v mariborski bolnišnici. Rojen je bil 5. junija 1881 v Grižah, v mašnika posvečen 17. julija 1904.

Pernat p. Kamil, OCist. Ref., je dne 29. septembra umrl v celjski bolnišnici. Rojen je bil 3. februarja 1897 pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, v mašnika posvečen 19. aprila 1925, pokopan na 1. oktobra pri Sv. Frančišku na Stražah.

IZ RIMA

OTVORITEV SLOVENSKEGA ZAVODA V RIMU V NOVIH PROSTORIH

28. oktobra 1965 popoldne so se v kapeli društva „Slomšek“ v Rimu zbrali mnogi slovenski duhovniki, ki živijo v Rimu, in gojenci Slovenskega zavoda. Tem so se pridružili tudi številni povabljeni gostje. Ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogačnik je daroval sveto mašo, med katero je v govoru poudaril zgodovinski pomen tega dne za Cerkev, ker je papež ta dan odobril važne koncilске odloke, pa tudi za Slovence, ker se začenja novo obdobje delovanja Slovenskega zavoda v Rimu v novih prostorih. S tem zavodom smo se uvrstili med ostale narode, ki že imajo take zavode v Rimu. Priporočal je vsem, naj skrbno spremljajo življenje tega zavoda, da bodo iz njega res izhajali izobraženi slovenski duhovniki, ki bodo pri viru krščanstva in v središču Cerkve zajemali pristni nauk Cerkve in ga širili med slovenskim ljudstvom.

V društveni dvorani je nato sledil družabni del slovesnosti. Po uvodni slovenski pesmi je stopil na oder predstojnik novega zavoda msgr. dr. Maksimilijan Jezernik. Najprej je v imenu predstojnikov, gojencev in rimskih Slovencev pozdravil prisotne slovenske pastirje. Njegov nadaljnji pozdrav pa je veljal gojencem novega zavoda. Ti so prvi v vrsti izobraženih in svetih slovenskih duhovnikov, ki bodo vodili slovenski rod k vedno večji verski in narodni dozorelosti in k svetovni enakopravnosti, kakor je bil ideal pok. p. Prešerna, ustanovitelja in prvega ravnatelja Slovenskega zavoda. Nato je msgr. Jezernik prikazal potek pripravljalnih del in ustanovitve zavoda. Leta 1960 je pok. ljubljanski nadškof Vovk zaprosil Apostolski sedež, naj ustanovi v Rimu zavod, ki bo sprejemal mlade duhovnike iz slovenskih škofij in jih vzgajal v pobožnosti, znanosti in v duhovniških krepostih. Dne 22. novembra je kongregacija za semenišča in univerze ustanovila „Slovenski zavod v Rimu“. Ker v hišo na cesti Via dei Colli 8 duhovniki iz Slovenije niso mogli priti, je pok. nadškof Vovk pristal, naj pridejo v Rim dopolnjevati svoj študij slovenski duhovniki iz Argentine. Sv. kongregacija dne 4. 7. 1960 odobri načrt, a hkrati želi statut in pravilnik in da naj se problem stanovanja čimprej reši.

Prav v tem je zavod zašel v težave. Tako so trije duhovniki iz Argentine študirali na papeških univerzah kot gojenci Slovenskega zavoda, konkretno pa so bili gostje na Via dei Colli 8. Nato je prišel študirat v Rim prvi duhovnik iz domovine, ki ga je sprejel Damascenski zavod. Njemu so sledili prvi bogoslovci v Germaniku. Takrat so slovenski pastirji sklenili, da poskrbe, da kljub boleznim p. Prešerna, prvega rektorja zavoda, slednji dejansko prične poslovati. Imenovali so odbor za nakup hiše za Slovenski zavod v Rimu in za ureditev vseh pravnih vprašanj, in svetovalce ter zastopnike za razne slovenske skupine izven meja domovine. V odboru so za ljubljansko nadškofijo: msgr. Janez Vodopivec in dr. Lojze Šuštar, za mariborsko: msgr. Maksimilijan Jezernik in msgr. Belej, za Slovensko Primorje: p. Anton Legiša in bančni uradnik g. Stanko Dekleva. P. Ciril Recek predstavlja frančiščanski red; vse je povezoval jezuitski asistent in

rektor zavoda p. Prešeren. Po njegovi smrti zastopa v odboru jezuitski red p. Žibert.

Zaradi hude bolezni p. Prešerna, je kongregacija imenovala za prorektorja msgr. Jezernika, ki je prevzel vso pravno odgovornost za zavod.

Omenjeni se omejujejo v delovanju samo na slovenske škofije. Slovenski pastirji pa so imenovali še predstavnike za druga slovenska ozemlja: msgr. Alojzija Škerla za tržaško škofijo, msgr. Rudolfa Klinca za goriško nadškofijo, msgr. Janeza Hornböcka za Koroško, prelata Alojzija Baznika za Ameriko, č. g. Ignacija Kunstlja za Anglijo in msgr. Antona Oreharja za Južno Ameriko.

P. Prešerna že ni bilo več med nami. Po odobrenem statutu lahko študirajo v Slovenskem zavodu duhovniki iz slovenskih škofij in vsi duhovniki, ki se čutijo Slovence in žive izven Slovenije. Zavod je verska ustanova, zato nima do njega dostopa nobena svetna oblast, in to ne v pogledu imenovanja predstojnikov, ki jih imenuje kongregacija za semenišča in univerze, po prejetem mnenju slovenskih škofov, in ne v pogledu uprave.

V primeru prenehanja zavoda pripade vsa zavodova imovina omenjeni kongregaciji, ki jo uporabi za vzgojo slovenskih duhovnikov.

Vsa druga vprašanja so sedaj že skoraj rešena. Manjka samo hiša, v kateri bodo gojenci kot v lastnem domu. Zaenkrat so v misijonski hiši Consolate.

Predstojnik zavoda msgr. Jezernik je zaključil svoj govor s toplo željo, da bi sedanji in bodoči gojenci postali zgled pobožnosti, znanosti in duhovniških kreposti in branik slovenskih narodnih in verskih svetinj.

V vodstvu zavoda so poleg prorektorja msgr. Jezernika kot podravnatelj še msgr. Janez Vodopivec, kot ekonom p. Anton Legiša in kot spiritual p. Karel Truhlar, DJ, profesor na Gregorijani.

SLOVENSKI ŠKOFJE O SLOVENSKEM ZAVODU V RIMU

Iz pisma Slovincem izven domovine:

Končno, še nekaj Vam moramo sporočiti. Da bi doma imeli izobražene duhovnike in da bi tudi Vam za bodoče zagotovili dušne pastirje, smo v Rimu ustanovili zavod za duhovnike in mu dali ime Slovenski zavod. Tja bodo hodili duhovniki iz domovine na višje bogoslovne študije, da se bodo pripravili za duhovniške naloge doma. Tja bodo pa hodili tudi naši duhovniki in bogoslovci iz inozemstva, da bodo potem delovali med Vami. Zavod naj družijo vse Slovence doma in po svetu. Zdaj še nima svoje hiše, pač pa je že sprejel prve gojence, ki so gostje v drugi duhovniški hiši. Od razvoja tega zavoda je v veliki meri odvisna bodočnost katoliške Cerkve v naši domovini. Zato nam je zavod zelo pri srcu. Želimo in prosimo Vas, da se zanj zavzamete tudi Vi. Zavod naj bi bil tudi Vaša srečna zadeva. Treba bo kupiti zanj najprej zemljišče, potem pa na njem tudi zidati. To pa bo mogoče storiti le s pomočjo Vas, velikodušnih rojakov v inozemstvu.

Pomagajte torej, prosimo, da si na ta način zagotovimo zadostno število dobrih duhovnikov doma in v tujini. Vsak gmotni dar bo dobrodošel — tudi vdovin vinar. Kdor želi to važno delo podpreti — prepričani smo, da hočete vsi

— naj svojo pomoč izroči svojemu dušnemu pastirju. S tem, da bomo ta zavod ostvarili, bomo pokazali, da je vera v naših srcih trdna in živa, ker se bo kazala tudi v velikodušnih delih.

Avdiencia jugoslovanskih škofov pri svetem očetu. Pred sklepom koncila je papež Pavel VI. sprejel jugoslovanske škofe v posebni avdienci. V razgovoru jim je povedal, da pozna liturgično življenje v njihovih škofijah in se veseli večjega števila duhovniških in redovniških poklicev. Priporočil jim je skrb za verski tisk, pa naj bo še tako skromen, in naročil, naj vsem vernikom in duhovnikom povedo, da jih sveti oče ljubi, zanje moli in Cerkev pri njih z zanimanjem spremlja. Vsem duhovnikom, redovnikom in vernikom pošilja apostolski blagoslov. Obljubil je, da bo zanje opravil sveto mašo.

Izredno sveto leto za vse škofije sveta. Sveti oče Pavel VI. je z apostolsko konstitucijo *Mirificus eventus* z dne 7. decembra 1965 razglasil izredno sveto leto, ki bo trajalo od 1. januarja do binkošti dne 29. maja 1966. Namen svetega leta je, da se zahvalimo za milosti koncila in izprosimo milosti za versko obnovo. Sveto leto se bo obhajalo v vseh stolnicah, kamor naj verniki ta čas romajo, tam poslušajo razlago koncilskih odlokov ter prejemajo svetoletne odpustke. Spovednikom po vsem svetu, ne le v stolnicah, so v svetem letu dane posebne izredne fakultete.

LJUBLJANSKA NADŠKOFIJA

Obe župniji na Jezerskem in ekspozitura Davča priključene ljubljanski nadškofiji. Župniji sv. Andreja in sv. Ožbalta na Jezerskem sta bili od ustanovitve vključeni v celovško škofijo. Po prvi svetovni vojni sta politično prišli pod Jugoslavijo in je bil ljubljanski škof imenovan za apostolskega administratorja. Sedaj pa je apostolski sedež upošteval politične meje in priključil

obe župniji za trajno ljubljanski nadškofiji. Ekspozitura Davča je spadala pod župnijo Novaki v goriški nadškofiji. Ko je l. 1918 prišla pod Jugoslavijo, je bil ljubljanski škof imenovan za administratorja. Sedaj bi se soseska mogla vrniti nazaj k matični župniji, a verniki žele ostati pod ljubljansko nadškofijo, ker imajo do župnije Sorice boljše zveze in sploh gravitirajo na ljubljansko stran. Ekspozituro je sveta stolica zato priključila ljubljanski nadškofiji in jo upravlja trenutno župnijski upravitelj iz Sorice. Gornji odlok je bil izveden 1. nov. 1965. V Davči je ta dan slovesnost priključitve opravil arhidiacon in prelat dr. Vilko Fajdiga.

Odobreni liturgični prevodi. Koncilsko liturgična komisija je odobrila za liturgično rabo 15. oktobra 1965 te slovenske prevode: *Malo opravilo* (*Parvum officium divinum*), izdano v Ljubljani 1963, *Marijine dnevnic* in *Dnevnic za rajne*, izdane v Celovcu 1965.

Odobritev slovenskih slavospevov. Svet za izvajanje liturgične konstitucije je odobril slovenske prevode vseh hvalospevov, tudi novih štirih (za advent, v čast sv. Reš. Telesu, vsem svetnikom in svetim zavetnikom in ob posvečenju cerkve).

Reforma v praviči blagoslavljanja. Po koncilskih reformah more vse blagoslove Rimskega obrednika, ki so bili doslej pridržani škofu ali nekaterim redovom in kongregacijam, odslej deliti vsak duhovnik in jim podeliti tudi vse odpustke, ki so bili za te blagoslove doslej v veljavi. Izvzeti ostanejo le naslednji blagoslovi: zvana za cerkev, temeljnega kamna za novo cerkev, nove cerkve, mašnega prta z relikvijami, novega pokopališča; dalje apostolski in duhovni potreben z apostolski blagoslov (a

ga smejo deliti novomašniki), za papeški blagoslov ob koncu pridig, za slovesni blagoslov ljudi in polja; blagoslovitev in postavitev križevega pota v neredovnih cerkvah je pridržana škofu. Glede fakultete blagoslavljanja nabožnih predmetov s samim znamenjem križa ostane vse pri starem.

Stolni kapitelj. Kanonik Codellijeve ustanove pri ljubljanski stolnici je postal 31. jul. 1965 **dr. Ivan Merlak**, bivši župnijski upravitelj v Litiji. Umesčen je bil 27. sept. in imenovan tudi za pravega konzistorialnega svetnika.

Teološka fakulteta. Za nove predavatelje so bili imenovani: **dr. Valter Dermota**, SDB, dosedanji kaplan na Rakovniku, za katehetiko in pedagogiko; **dr. Marijan Smolik**, študijski prefekt v bogoslovnem semenišču v Ljubljani, za liturgiko; **dr. Štefan Steiner**, dosedanji stolni kaplan v Mariboru, za moralno bogoslovje.

Bogoslovni vestnik, šte. 2 je izšel konec leta 1965.

Nove knjige. — **Gospodnja slavlja**, pridige za Gospodove praznike, izdal p. Platon Plasajec, OFM, Karlovac. — **Božji junak**, misijonski brat France Drobnič, DJ. Življenje slovenskega misijonarja v Indiji. Avtor Miha Žužek, Ljubljana. — **Jezik prirode i prirodoslovaca**, napisal dr. o. Božo Vuco, Makarska. — **Ti in tvoje dekle** (Karl Bäumler), očetovska beseda mladim fantom; izdal in založil kapucinski samostan v Ptuj. — **Ti in tvoj fant** (dr. S. Rödlitner), materinska beseda mladim dekletom; izdal in založil kapucinski samostan Vipavski križ.

Tridnevnice za konec koncila so obhajali v ljubljanski nadškofiji od 6. do 8. dec. 1965. Zjutraj ali zvečer so imeli po župnih cerkvah rožni venec in litanije z blagoslovom s primernim govorom o koncilu. Na praznik Brezmadežne je bila ta pobožnost, večinoma z mašo, ob enajstih dopoldne, nakar je

bila zahvalna pesem. Opoldne je po vseh župnih in podružnih cerkvah četrta ure pritrkavalo, koder ni bilo to prepovedano.

Ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogačnik je bil imenovan za častnega člana mednarodne Marijanske akademije v Rimu.

Cerkveno odlikovanje. Sveta stolica je odlikovala z redom sv. Gregorija Velikega s srebrno svetinjo **dr. Leopolda Pitamica**, bivšega jugoslovanskega veleposlanika v ZDA, univ. profesorja in akademika, ob njegovi 80-letnici.

Pastirsko pismo duhovnikom za novo leto 1966. V njem nadškof dr. Jožef Pogačnik govori o popolnoma uspešnih liturgičnih reformah po vseh farah v preteklem letu in o delu, ki na tem področju še čaka. Dalje daje navodila za praznovanje koncilskega svetega leta, v katerem naj se opravi tridnevnic s šestimi govori o koncilu in naj vsaka župnija poroma v stolnico ali drugo določeno cerkev za svetoletne odpustke. Nazadnje priporoča študij koncilskih odlokov, ki bo njih prevod v slovenščino preskrbel nadškofijski ordinariat za vse slovenske škofije.

Cerkve za svetoletne odpustke so v ljubljanski nadškofiji, ker verniki ne morejo vsi priti v stolnico, določene: bazilika v Stišni in dve božjepotni cerkvi, ena na Gorenjskem in druga na Dolenjskem: Brezje in Nova štifta. Druge cerkve bodo za to določene na upravičeno željo ad casum.

Za molitveno osmino od 18. do 25. januarja je ekumenski svet za slovenske škofije izdal temeljita navodila glede molitev, prireditvev in poživitev delovanja Apostolstva sv. Cirila in Metoda, kar naj bi vse obsegalo obhajanje te osmine.

Birma in kanonična vizitacija v letu 1966 bo v dekanijah Cerknica, Kočevje, Višnja gora in Vrhnika.

Biseromašniki so v l. 1966: **Franc Govekar**, župnik v pokoju v Zapogah, **Matija Noč**, kaplan v pokoju na Brezjah, **Matija Selan**, župnijski upravitelj v pokoju v Nevljah.

Zlatomašniki so v l. 1966: **Dr. Janez Fabian**, profesor bogoslovja v pokoju in častni kanonik, **Flajnik Peter**, decanus emeritus in župnijski upravitelj v Korkri, **Jožef Klemenčič**, žup. upravitelj v pokoju v Ljubljani, **Karel Šparhakel**, žup. upravitelj v Šmartinu pod Šmarno goro, **Andrej Stare**, žup. upravitelj v Gor. Logatcu, **Alojzij Tome**, žup. upravitelj v Št. Jurju pri Grosupljem, **p. Metod Valjavec**, OFM, kaplan pri sv. Cirilu in Metodu v Ljubljani.

Voditelj Družbe za širjenje vere in sv. Petra za Slovenijo. Kongregacija za širjenje vere je na predlog slovenskih škofov imenovala za voditelja papeške družbe za širjenje vere in Družbe sv. Petra za Slovenijo msgr. dr. Vilka Fajdigo. Zadnji voditelj teh družb je bil za vso Jugoslavijo pok. nadškof dr. Josip Ujčić.

Nove knjige: **Bogoslovni vestnik**, 3-4 številka, je izšel v Ljubljani; cena tega zvezka 1.600 din. — **P. Miha Žužek DJ**, **Nameni apostolstva molitve 1966.** Kratka razlaga splošnih in misijskih namenov. Primerno za nagovore za prve petke, sobote in nedelje. — **P. Bernard Barčič**, **S Pavlom VI. u Kristovoj domovini**, Makarska 1965.

Osebnе spremembe: **Gregor Mali**, Argentina, je resigniral na župnijo Ajdovec (župnijo začasno soupravlja dekan Mihael Zevnik); — **Karel Erjavec**, župnijski upravitelj v Želimljem in soupravitelj župnije Golo, je bil imenovan za upravitelja v Št. Petru pri Novem mestu; — za soupravitelja župnije Želimlje je bil imenovan **Egidij Dolinar**, župnik-vikar na Rakovniku v Ljubljani; — za soupravitelja župnije Golo pa **Anton Bergant**, župnijski upravitelj in dekan na Igu; — za kaplana Marijinega

Oznanjenja v Ljubljani p. **Evgen Ketiš**, OFM, dosedanji kaplan v Dobovi; — za kaplana na Rakovniku v Ljubljani **Jožef Kreslin**, SDB, doslej kaplan na Reki, in **Anton Toernar**, SDB, doslej v mariborski škofiji; — za kaplana v Cerknici **Jožef Zver**, SDB, dosedanji kaplan v Boštanju; — za kaplana v Boštanju **Franc Seršen**, SDB, dosedanji duhovni pomočnik v Cerknici; — za kaplana v Mokronogu **Miloš Briski**, SDB, dosedanji kaplan v Mostah v Ljubljani, in za kaplana v Mostah **Janko Špec**, SDB, dosedanji duhovni pomočnik istotam. — Inkardiniran je bil med kler ljubljanske nadškofije **Franc Jakše**, SDB, župnijski upravitelj v Žalni, in **Miloš Briski**, SDB. Za arhidiakona II. arhidiakonata je bil imenovan stolni kanonik **dr. Anton Čepon**, III. arhidiakonata stolni kanonik **Venčeslav Snoj**, IV. arhidiakonata stolni kanonik **dr. Viljem Fajdiga**, V. in VI. arhidiakonata pa stolni kanonik **dr. Ivan Merlak**. — Za župnijskega upravitelja v Mostah v Ljubljani je bil imenovan **Jakob Turšič**, SDB, dosedanji župnijski upravitelj na Trsteniku; — za župnijskega upravitelja na Trsteniku **Jožef Urbanek**, SDB, kaplan na Kodeljevem v Ljubljani; — za kaplana na Kodeljevem v Ljubljani **dr. Franc Grmič**, SDB; — za kaplana na Rakovniku v Ljubljani **Leopold Kavčič**, SDB, in za kaplana v Sori z bivanjem pri sv. Katarini **Mihael Sušnik**, dosedanji duhovnik v Stranjah.

MARIBORSKA ŠKOFIJA

Škofijska proslava Marije Matere Cerkve na Ptujski gori. Papež Pavel VI. je na cerkvenem zboru v Rimu dne 21. novembra 1964 pred 2156 škofi razglasil Marijo za „Mater Cerkve“ z besedami: „V slavo svete Device in v našo tolažbo razglasamo sveto Marijo za Mater Cerkve, to je vsega krščanskega ljudstva tako vernikov kakor pastirjev, ki jo imenujejo svojo ljubljeno Mater.

Prepričani smo, da bo vse krščansko ljudstvo božjo Mater s tem vzvišenim nazivom še bolj častilo in klicalo na pomoč.

Da bi se češčenje Matere božje tudi pod tem nazivom razširilo in utrdilo med verniki in duhovniki, je bila škofijska prošnja „Marije Matere Cerkve“ na Ptujski gori v nedeljo, 15. avgusta 1965. — Simbolično je bila zastopana vsa škofija po duhovnikih in vernikih, zlasti cerkvenih ključarjih.

V mariborsko bogoslovno semenišče se sprejemajo dijaki, ki so dovršili gimnazijo ali kako drugo srednjo šolo in napravili maturo ter čutijo veselje do duhovniškega poklica. — Gojenci mariborskega bogoslovnega semenišča študirajo na Teološki fakulteti v Ljubljani. — Mariborska škofija ima v letošnjem šolskem letu 66 bogoslovcev: v 6. letniku 3, v 5. letniku 1, v četrtem 3, v tretjem 11, v drugem 16 in v prvem letniku 20; pri vojakih jih je 9, v Rimu ali Innsbrucku pa študirajo 3.

Škofijsko cerkveno sodišče — imenovanja. Dne 23. avgusta so bili zaradi izpopolnitve imenovani v škofijsko cerkveno sodišče sledeči gospodje: **Schöndorfer dr. Jožef**, stolni kanonik, za podoficijala, **Jaš Karel**, škofijski knjižničar, za prosinodalnega sodnika, **Bombek prof. Ivan**, za prosinodalnega sodnika.

Predpisi glede tiskovin. Nekateri župnijski uradi izdajajo tiskovine za svoje področje. Pri tem morajo paziti, da točno izpolnijo določila zakona o tisku (Ur. list FLRJ 45/60). Po členu 19 tega zakona morajo biti na vsaki tiskovini navedeni: naziv, priimek ter naslov izdajatelja, razmnožitelja, kraj in leto natiska ali razmnožitve. Trije izvodi tiskovine se pred uporabo in delitvijo pošljejo Javnemu tožilstvu.

Imenovanja. — **Vidovič p. Martin**, OFM Conv., župnik-vikar pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj, je bil z ozirom na skorajšnjo ustanovitev slovenske mino-

ritske provincije, imenovan za provincijalnega delegata za Slovenijo. — Kot svetovalca sta provincijalnemu delegatu dodeljena p. **Konstantin Ocepek**, OFMConv., in p. **Marijan dr. Gojkošek**, OFMConv.

Rupnik Anton, CM, ravnatelj Marijinih sester, je bil na predlog provincijalnega sveta Misijonske družbe sv. Vincencija Pavelskega potrjen za ravnatelja družbe Marijinih sester Čudodelne svetinje, ki prebivajo na področju mariborske škofije.

Gradnja bolnišnice v Mariboru. Splošna bolnišnica v Mariboru gradi poslopje za nevropsihiatrični in interni oddelek ter zavod za laboratorijsko službo. Priporočamo vsem župnijam v škofiji, da tudi one to humanitarno akcijo podprejo s svojimi prispevki. — Mariborska škofija je na področju mariborske škofije največja in najbolj opremljena in za težje primere namenjena tudi bolnikom s področja drugih bolnišnic v škofiji.

Izpitni za katehetske pomočnike — ce in to II. polletni izpiti, so bili v drugi polovici meseca novembra v škofijski pisarni.

Razpis župnij. Po kan. 459 § 4 ZCP in po navodilih sinode 1911, poglavje 187 so bile razpisane sledeče župnije:

1. **Sv. Janez Evang. v Dravogradu**, proštijaska župnija, dekanija Dravograd, ki je po smrti prošta in župnika Martina Jelena izpraznjena. Patron mariborsko škofijstvo.

2. **Sv. Martin na Hajdini**, dekanija Ptuj, ki je po odpovedi in upokojitvi župnika Vekoslava Skuhala izpraznjena. Župnija je proste škofove podelitve.

3. **Sv. Peter in Pavel na Tihinju**, dekanije Slovenska Bistrica, ki je po smrti župnika Urha Hafnerja izpraznjena. — Prezentator nadžupnik v Slovenskih Konjicah.

4. **Sv. Vencislav**, dekanija Slovenska Bistrica, ki je po smrti župnika Ja-

neza Zakoška izpraznjena. Proste škofove podelitve.

Osebnostna naznanila. — **Laura p. Jakob, DJ**, župnijski upravitelj pri Sv. Magdaleni v Mariboru, je bil razrešen souprave župnije Sv. Miklavž na Dravi. — **Plemenitaš dr. Franc**, kaplan pri Sv. Miklavžu ob Dravi, je bil imenovan za župnijskega upravitelja iste župnije. — **Skuhala Vekoslav**, župnik na Hajdini, se je odpovedal zaradi bolezni župnji in bil upokojen. — **Stefancioza Martin**, župnijski upravitelj v Črnceh, je bil imenovan za soupravitelja župnije Dravograd in Ojstrica. — **Škara Štefan**, kaplan na Hajdini, je bil imenovan za župnijskega upravitelja istotam. — **Cvetko p. Stanko, OFMConv.**, kaplan pri Sv. Vidu pri Ptuj, je bil imenovan za župnika vikarja pri Sv. Trojici v Halozah. — **Časl Franc**, semeniški duhovnik, je nastavljen za kaplana pri Sv. Juriju pri Celju in začasno dodeljen v pomoč pri Sv. Petru pod Svetimi gorami. — **Glavač p. Božidar, OFMConv.**, je bil razrešen službe župnika vikarja pri Sv. Trojici v Halozah in odide na novo službeno mesto v Piran. — **Grandošek p. Lovrenc, OFMConv.**, kaplan pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj, je prestavljen za kaplana k Sv. Vidu pri Ptuj. — **Grobelnik Peter**, semeniški duhovnik, je nastavljen za kaplana mestne župnije v Slovenj Gradcu. — **Grškovič p. Serafin, OFMConv.**, je nastavljen za kaplana pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj. — **Jug p. Avguštin, OFM**, je nastavljen za kaplana pri Sv. Trojici v Slov. goricah. — **Ketiš p. Eugen, OFM**, dosedaj na Viču, je bil nastavljen za kaplana v Dobovi pri Brežicah. — **Klasinc p. Ignacij, OCist.** Ref. je bil imenovan za župnijskega upravitelja pri Sv. Marku niže Ptuj. — **Kraljič Vinko**, kaplan v Slovenj Gradcu, je prestavljen za kaplana k Sv. Rešnjem Telesu v Mariboru. — **Kramberger Franc**, kaplan pri Sv. Rešnjem Telesu v Mariboru, je bil imenovan za prefekta

v Slomškovem dijaškem semenišču. — **Korbun Milan**, župnijski upravitelj pri Sv. Petru pod Svetimi gorami, je bil razrešen kot vikar namestnik v Polju ob Sotli. — **Medved Janez**, župnijski upravitelj pri Sv. Jederti nad Laškim, je bil imenovan za soupravitelja Sv. Marjete pri Rimskih Toplicah. — **Pajk Ivan**, semeniški duhovnik, je bil nastavljen za kaplana v Pišecah. — **Pavlič prof. Lojze**, duhovnik v p., dosedaj župnijski upravitelj Lokev v apostolski administraciji Slovenskega Primorja, je bil imenovan za vikarja namestnika v Polju ob Sotli. — **Pirš Alojzij**, župnik v pokoju, je bil razrešen uprave župnije Žalec. — **Pušnjak Bogomir**, župnijski upravitelj pri Sv. Marku niže Ptuj, je bil razrešen službe župnijskega upravitelja in mu je bil dovoljen bolezenski dopust. — **Razbočan p. Regalat, OFM**, je bil nastavljen za kaplana pri Sv. Mariji v Mariboru. — **Tomšič p. Danijel, OFMConv.**, je bil razrešen službe župnika vikarja pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj in imenovan za župnika vikarja pri Sv. Vidu pri Ptuj. — **Vatovec p. Andrej, OFMConv.**, je bil razrešen službe župnika vikarja pri Sv. Vidu pri Ptuj in imenovan za kaplana in gvardijana pri Sv. Trojici v Halozah. — **Vidovič p. Martin, OFMConv.**, kaplan pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj, je bil imenovan istotam za župnika vikarja in delegata provincijala. — **Vrečič p. Ambrož, OFM**, kaplan pri Sv. Trojici v Slov. goricah je bil prestavljen za kaplana v Nazarje. — **Zdolšek p. Mannes, O. P.**, je bil imenovan za župnijskega upravitelja v Žalcu. — **Aužner Mirko**, župnijski upravitelj pri Sv. Venčeslavu, je bil umeščen za župnika istotam. — **Časl Franc**, župnik pri Sv. Juriju ob Taboru, je bil razrešen dolžnosti souprave župnije Gomilsko. — **Gutman Jožef**, župnik pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, je bil imenovan za soupravitelja župnije Cirkovce. — **Ketiš p.**

Žugen, OFM, je bil prestavljen na novo službeno mesto v ljubljanski nadškofiji. — **Kordež Zdravko**, nadžupnik in dekan v Vuzenici, je bil imenovan za soupravitelja župnije Sv. Primož na Pohorju. — **Ledinek Maks**, župnik v Žrečah, je bil imenovan za soupravitelja župnije Stranice. — **Motore p. Roman, OFM Cap.**, je bil nastavljen za kaplana pri Sv. Ceciliji v Celju. — **Peitler Alojz**, župnijski upravitelj pri Sv. Kunigundi na Pohorju, je bil upokojen in razrešen uprave župnije. — **Recek p. Gabri-
jel, OFM Cap.**, kaplan pri Sv. Jožefu v Studencih, je bil imenovan za župnijskega upravitelja istotam. — **Stefan-
ciosa Martin**, župnijski upravitelj v Črnečah, je bil razrešen uprave župnije, umeščen za župnika in prošta v Dravogradu in imenovan za dekaña dekanije Dravograd in prodekana dekanije Mežiška dolina. — **Steiner dr. Štefan**, stolni kaplan v Mariboru, je bil imenovan za predavatelja moralnega bogoslovja na Teološki fakulteti v Ljubljani in imenovan za župnijskega upravitelja na Gomilskem. — **Štruel p. Rudolf, OFM Cap.**, je bil razrešen uprave župnije Sv. Jožefa v Studencih in imenovan za župnijskega upravitelja v Črnečah. — **Tovornik Franc**, nadžupnik in arhidia-
kon v Slovenskih Konjicah, je bil razrešen souprave Skomarje. — **Törnär Anton, SDB**, kaplan na Dobrni, je bil prestavljen za kaplana na Kapelo pri Radencih. — **Vereš Štefan**, kaplan v Slovenskih Konjicah, je bil imenovan za župnijskega upravitelja Sv. Kunigunde na Pohorju in soupravitelja župnije Skomarje. — **Vodišek p. Ludvik, OFM Cap.**, je bil nastavljen za kaplana pri Sv. Jožefu v Studencih. — **Žalar Jakov, SDB**, dosedaj župnik in dekan v Kragujevcu, je bil nastaljen za kaplana v Dobrni. — **Breznik Alojzij**, je bil na lastno prošnjo eskardiniran iz mari-
borske škofije in inkarniran v škofijo Spokana v ZDA. — **Kolednik p. Aloj-**

zij, O. Cist. Ref., dosedaj v Radimirju, je bil nastavljen za kaplana v Slov. Konjicah in v pomoč na Prihovi.

Odlikovanja. Za monsinjorja (Cubicularis intimus supra numerum) sta bila imenovana: **Kozar Alojzij**, župnik v Odrancih v Prekmurju, in **Puncer Franc**, župnik in dekan v Gornji Radgoni. — **Z redom za zasluge** je bil 12. novembra 1965 odlikovan **Požauko Jože**, višji gradbeni tehnik v Mariboru.

KOROŠKA

Mohorjeve knjige v Celovcu. Za leto 1966 so: **Koledar.** Povest Karla Mau-serja: Kaplan Klemen, ki je vzeta iz življenja revnih ljudi po barakah v predmestju Ljubljane. Malo spomina: je nekaj zanimivih zgodb iz življenja pok. dekana Benetka kot jih je sam napisal. Ter knjiga o Indiji in njenih zanimi-
vostih izpod peresa g. Vinka Zaletela.

V odboru Slovenskega zavoda za duhovnike v Rimu je za Slovensko Koroško msgr. Janez Hornböck.

Oddaja „Cerkve in svet“ na celovškem radiu. Celovška radijska postaja je uvedla oddajo pod gornjim naslovom in se vrši mesečno. Pri prvi oddaji je govoril dr. Janko Polanc v zvezi z vatikanskim cerkvenim zborom o verski svobodi. Drugo oddajo je imel dr. Metod Turnšek o tisočletnici samostanov na gori Athos v Grčiji. Isti je naslednji mesec govoril o Mariji, materi Cerkve, o Slomškovem grobu v Marijini baziliki v Mariboru ter o verskem življenju v srbski pravoslavni Cerkvi.

Na praznik Kristusa Kralja je bila v Kazazah blagoslovljena povečana in prenovljena farna cerkev. Obred je opravil g. kanonik Aleš Zechner.

Meškova spominska soba. Pred kratkim so v Slovenjem Gradcu v sestavi Sokličevega muzeja odprli sobo, posvečeno spominu Ksaverja Meška. Ker je

v bližnjem št. Danijelu nad Poljano in Prevaljami nastalo nekaj najznačilnejših Meškovich del in ker je v tej pokrajini (razen vojnih let) živel pisatelj od leta 1921 do svoje smrti, je bil Slovenj Gradec tudi po svojem občnem kulturnem ozračju in lahki dostopnosti na moč primeren za ustvaritev take spominske sobe.

V **Skočidolu** je bil po dvanajstih letih zopet farni ljudski misijon. Vodila sta ga dr. Jakob Kolarič CM iz št. Jakoba v Rožu in Franc Brumnik, rektor doma Duhovnih vaj v Tinjah. Misijona se je s spodbudnim pismom iz Rima spomnil tudi celovški škof dr. Jožef Köstner.

Akademski dom „Korotan“ na Dunaju je pod streho. Dom je zamisel p. Ivana Tomažiča, ki je z železno vztrajnostjo privedel zamisel tako daleč, da je danes stavba postavljena. Ko slovenski koroški visokošolci danes gledajo stavbo prav sredi Dunaja, blizu univerze na lepi in mirni cesti, se hvalježno ozirajo na patra Tomažiča, ki je razumel potrebo slovenskih visokošolcev na Dunaju in se s praznimi rokami vrigel na delo zanje. Slavja otvoritve sta se udeležila tudi predsednik Družbe sv. Mohorja v Celovcu, g. dekan Filip Mlillonig, in ravnatelj Družbe, msgr. dr. Janko Hornböck.

G. Miklavčič Anton že 15 let vrši dušno pastirstvo med Slovenci v Spittalu na Koroškem, kjer je še vedno okrog 300 naših rojakov.

G. Jožef Koglek, župnik v Škocjanu v Podjuni, je dopolnil 60 let življenja.

PRIMORSKA

Koperski apostolski administrator, škof dr. Janez Jenko, je bil imenovan za člana tajništva za nevernike, ki ga vodi dunajski nadškof kardinal dr. König. V tem tajništvu je 22 škofov iz vsega sveta.

Zaključne jubilejne slovesnosti na Sveti Gori 400-letnice prihoda prvih frančiškanov so bile 1. novembra preteklega leta. Sv. mašo je opravil frančiškanski provincial p. Marijan Valenčak in jo daroval za vse tiste, ki so v prvi svetovni vojni padli v boju za vrh Sv. Gore. Računajo na 50.000 mož. In za vse, ki počivajo na Sv. Gori: Med drugimi goriška nadškofa kardinal Jakob Missia in Frančišek Borgia Sedej ter novogoriški administrator Mihael Toroš, ter zlasti za vse sinove sv. Frančiška, ki so v teku 400 let tukaj služili Bogu in so bili vsi slovenskega porekla. V avgustu je jubilej svetogorskih frančiškanov poveljeval škof Slovenskega Primorja dr. Janez Jenko, v septembru pa ljubljanski generalni vikar dr. Staneko Lenič.

Slovenski duhovniki iz Beneške Slovenije so predložili dve spomenici, eno na pristojne cerkvene kroge v Vidmu ter drugo na politično oblast videmske pokrajine. V prvi so opozorili svojega škofa, da imajo kakor drugod po svetu tudi v videmski nadškofiji verniki slovenskega pokolenja na podlagi novih koncilskih določb o bogoslužju pravico rabiti materinski jezik v slovenskih in jezikovno mešanih farah omenjene nadškofije.

V drugi pa so odločno povedali političnim oblastem, da so slovenski duhovniki deležni sovražne in krivične diskriminacije s strani javnih organov. Ti smatrajo namreč kaj radi za protitalijansko čuteče vse tiste duhovnike, ki se poslužujejo v svojem dušnem pastirstvu poleg italijanščine tudi slovenske besede. Take duhovnike skušajo proglašati za „titine“ in se jim načrtno krati javne podpore. Tako ponižuje javna oblast prav tiste duhovnike, ki so najbolj zvesti duhu Cerkve in ki na podlagi kanonskih predpisov in v duhu italijanske ustave uporabljajo pri svojem

duhovnem poslanstvu jezik domačega ljudstva.

Videmska nadškofija je izdala odredbo, s katero dovoljuje, da se vrše verski obredi v domačem jeziku v vseh farah, koder živijo Slovenci. Tako je bila odpravljena ena tistih grenkih kričev, katerim so Beneški Slovenci še zdaj podvrženi.

Škof dr. Janez Jenko, apostolski upravitelj Slovenskega Primorja, je bil imenovan za člana tajništva za stik s tistimi, ki ne verujejo.

Knjige goriške Mohorjeve družbe za leto 1966 so: Koledar; Mami, II. del, povest goriške pisateljice Zore Saksid; Radost življenja: ciklus govorov, ki jih je imel tekom enega leta po radiu Trst A dr. Stanko Janežič.

V odboru Slovenskega zavoda za duhovnike v Rimu sta za tržaško škofijo dr. Lojze Škerl, za goriško nadškofijo dr. Rudolf Klinec.

Koncilska slovesnost za Slovence v Trstu. Vršila se je 12. decembra popoldne v Rojanu. Tržaški škof je prvič po koncilu govoril in maševal v domačem jeziku. V dvorani Marijinega doma je govoril o koncilu dr. Janez Vodopivec iz Rima.

Praznovanje praznika Brezmadežne v Gorici je bilo nad vse slovesno. Posebno je praznik proslavila mladina, ki se je dopoldne udeležila sv. maše na Travniku, za popoldan pa je pripravila akademijo v Katoliškem domu.

P. Fidelis Kraner, kapucin, je pri Sv. Ivanu v Gorici slavil srebrno mašo. Priložnostne besede je spregovoril g. Jože Peterlin, prefekt iz Alojzijevega.

AVSTRIJA

Slovenski rojaki iz okolice Linza so imeli lanskega oktobra romanje k žalostni Materi božji na Poestlingbergu.

Romarske pobožnosti je vodil p. Jože Podgornik.

KANADA

Župnija Brezmadežne v Torontu šteje sedaj 250 družin in 1160 duš. V letu se je povečala za 48 družin in za 296 duš. Za petletnico blagoslovitve cerkve bo v cerkvi misijon od 30. marca do 6. aprila. Vodil ga bo jezuit p. Janez Sodja, brat lazarista Jožeta Sodje, urednika Božje besede. P. Janez Sodja DJ deluje sedaj med Rusi vzhodnega obreda v Muenchenu.

Nekaj podatkov iz župnije pri Mariji Pomagaj. V letu 1965 je bilo v župniji 49 prvoobhajancev, birmancev pa 52. V katoliško osnovno šolo je hodilo 305 otrok, v državno 65. Katoliške srednje šole je obiskovalo 82 dijakov, državne pa 11. Krstov je bilo lani v tej fari 126, porok 34, umrlo je 8 rojakov. Med temi je brat Ciril, lazarist, ki so ga prepeljali iz Montreala. — Blagoslovitev novega župnišča je bila 12. februarja t. l. Blagoslovitvene obrede je opravil superior lazaristov v Kanadi rev. Janez Kopač CM.

ZDRUŽENE DRŽAVE

V župniji sv. Barbare v Bridgevillu so Slovenci z velikim veseljem sprejeli rev. J. Cvelbarja kot svojega novega župnika. Njihovo veselje je bilo tem večje, ker so z njim dobili po skoraj 30 letih spet slovenskega župnika. Župnijo sv. Barbare je pred dobrimi 70 leti ustanovil župnik Zažokar. Pozneje se je v njej naselilo še več drugih narodnostnih skupin in je tako sedaj to mešana župnija.

AVSTRALIJA

Gradnja slovenske cerkve sv. Cirila in Metoda napreduje. Graditev cerkve

rojaki podpirajo z denarnimi prispevki in s prostovoljnim delom.

V Avstraliji sedaj delujejo med slovenskimi rojaki štirje slovenski duhovniki in sicer: p. Bernard Ambrožič, p. Bazilij Valentin, p. Valerijan Jenko in dr. Ivan Mikuža.

Za namestnika postulatorja za Slomškovo beatifikacijo je določen za Avstralijo p. Valerijan Jenko, slovenski frančiškan v Paddingtonu, (N.S.W.

V Baragovem domu v Melbournu je bilo pri božični polnočnici nad 800 Slovencev.

V Melbournu, kjer deluje v dušnem pastirstvu za Slovence p. Bazilij in kjer gradi tudi Slovensko cerkev sv. Cirila Metoda, bodo kmalu imeli svojo postojanko tudi slovenske šolske sestre. Lepo in prostrano hišo imajo že kupljeno v bližini nove slovenske cerkve.

ARGENTINA

Nove maše. Na prvo adventno nedeljo, 28. novembra 1965 je v Slovenski vasi v Lanusu imel novo mašo salezijanec France Barle. Pridigal mu je Janko Mernik SDB.

V soboto, 18. decembra, sta bila v mestu Lomas de Zamora posvečena v duhovnika Marijan Bečan in Edo Škulj, oba gojenca slovenskega semenišča v Adrogué.

Marijan Bečan je imel novo mašo v nedeljo, 19. decembra, v San Martinu. Novomašni pridigar je bil msgr. Anton Orehar.

Edo Škulj je imel novo mašo na božični dan, 25. decembra v župni cerkvi

sv. Marjete v mestu Boulogne, kjer je župnik Albin Auguštín. Novomašniku je govoril njegov stric Janez Dolšina, župnik v Nahwauku v Minnesoti, ZDA.

Prvo obhajilo je 8. decembra v Slovenski hiši prejelo 62 slovenskih otrok.

Duhovne vaje za žene so bile 11. decembra, za moške pa 18. decembra. Oboje je vodil župnik Janez Langus. Žena je prišlo 93, mož pa je bilo 107.

15. misijonska veletombola je bila 9. januarja v Ateneo Don Bosco, Ramos Mejía.

Vsakoletna družabna prireditelja „Duhovnega življenja“ pa je bila 6. februarja na slovenski Pristavi v Moronu. Obe prireditvi sta zelo lepo uspeli.

Letno zborovanje Zveze katoliških mož je bilo v nedeljo, 20. februarja, v škofovem zavodu v Adrogué.

V Slovenski hiši se gradi tretje nadstropje, v katerem bo manjša dvorana v izmeri 10x8 m in tri sobe.

Srednješolski tečaj je 13. novembra priredil izlet v škofov zavod v Adrogué.

Nevidna fronta je izredno zanimiva knjiga spominov Vladimirja Vauhnika, ki je izšla v založbi Svobodne Slovenije.

ČILE

Rev. dr. Anton Trdan, ki že 17 let deluje v škofiji Rancagua, je bil imenovan za župnika Graneros. Faro je prevzel koncem februarja t. l. Župnija je zelo obširna in šteje 12 tisoč duš. V fari je tudi poljedelska šola. Za stolnico je ena prvih fara v škofiji.

Holandski katoličani ob koncilu

Kardinal Alfrink, primas Holandske, je na tiskovni konferenci 15. sept. ob začetku zadnjega zasedanja koncila izjavil: „Pritestiram proti negativnemu, enostranskemu in izkrivljenemu poročanju zadnje mesce v mednarodnem tisku o katoliški skupnosti na Holandskem, ki je praktično kleveta. Če ne razumete, kaj mislim, naj spomnim na publikacije skoro vsega italijanskega tiska zadnjih dni.“

Po tem tisku naj bi grozil na Holandskem, omenja kardinal dalje, cerkveni razkol. Na to pravi. „Glede zvestobe sveti stolici morem zatrditi, da je ta v holandski katoliški skupnosti tako globoka, da je misel na cerkveni razkol na Holandskem mogla nastati samo kje zunaj Holandske.“

Pravi, da je razumljivo, da je v diskusijah ob koncilu prišlo tudi do kakih nepravilnih mnenj in pojavov. A ni gotovo, da bi bilo tega več na Holandskem, kot kje drugod, le da na Holandskem vse najde širši odmev v dnevnem tisku.

Na očitek o padcu duhovniških poklicev na Holandskem, kar naj bi bilo znamenje „obžalovanja vrednih razmer“ med holandskimi katoličani, kardinal odgovarja: „1. Število poklicev splošno pada povsod. 2. V resnici je bilo število poklicev zadnja leta na Holandskem izredno visoko, skoro edinstven primer na svetu. 3. Holandska ima višje število duhovščine kot druge dežele, razen morda dveh ali treh. Štiri in pol milijona katoličanov ima 15.000 duhovnikov, od katerih 5.000 deluje zunaj Holandske; v misijonskih deželah je 70 holandskih škofov.“

Dalje kardinal ugotavlja o verskem življenju med holandskimi katoličani: Med njimi je praktičnih katoličanov 80%, kar je le še malo kje drugod na svetu. Cerkve so ob nedeljah polne ne le mladine, ampak prav tako odraslih, moških in žensk, kot je le redko v kaki drugi deželi. Po reformi evharističnega posta se je procent obhajil zvišal od 20 na 30. Zanimanje za Cerkve in zlasti za koncil je med njimi res izredno, prežeto ljubezni do Cerkve in večkrat spremljano s kritiko, kakor je ta včasih nekoliko prestroga. Zunanji tisk pa vidi samo to in to posplošuje na celotni položaj katoliške skupnosti na Holandskem, kar nikakor ni v skladu s krščansko pravičnostjo in ljubeznijo.

bn.

Severnoameriška pomoč Južni Ameriki

Cerkev iz ZD Severne Amerike je poslala do sedaj v latinsko Ameriko že 4000 duhovnikov, redovnikov in redovnic tel laičnih apostolov. Tudi Kanada in evropske dežele pošiljajo veliko število.

Enotna mariologija

Protestantski pastor M. Boegner, član Francoske akademije in častni predsednik „Francoske protestantske zveze“, je v Parizu pred več kot 1500 poslušalci izjavil, da bi po skupnem

testantskimi teologi lahko izdelali skupen nauk o Mariji. Delati bi morali z obojestransko ponižnostjo, nepristranostjo in potrpežljivostjo, deło bi se moralo dolgo zavleklo, doseglo pa bi začetni uspeh. — Boegner, ki je romal v sveto deželo, se je pohvalno izrazil o romanju Pavla VI. v Palestino in njegovih takratnih govorih. Glede koncila, kjer je bil opazovalec, je dejal, da mora konstitucija o Cerkvi zadovoljiti protestante, ker daje veliko važnost vernikom, božjemu ljudstvu, in znova obnavlja kolegij škofov. Tudi konstitucija o razodetju ga zadovoljuje.

Sterilizacija v Indiji

Indijska vlada pospešuje prostovoljno sterilizacijo. Predložen je bil parlamentu že osnutek o prisiljni sterilizaciji staršev po 3. otroku, vendar so ta osnutek umaknili, pač pa prepričujejo, naj se dajo sterilizirati sami od sebe. Dejansko se je dalo sterilizirati prostovoljno že več kot 430 tisoč odraslih Indijcev. Indija šteje sedaj nad 450 milijonov prebivalcev in se predvideva, da se bo v prihodnjih 30 letih število podvojilo. V zadnjih časih je bil letni prirastek 8 milijonov ljudi.

J. Š.

Monofizitske vzhodne Cerkve in katolicizem

Pred enim letom se je vršila v mestu Addis-Abeba v Egiptu konferenca

vzhodnih „ortodoksnih ne-kalcedonskih“ Cerkva. Odobrila je vzpostavitev stikov in razgovorov z rimsko Cerkvijo. Odobrili so tudi odnose, ki so jih že imeli z Ekumenskim svetom Cerkva in izrazili, da se bodo tudi v prihodnje trudili za edinnost.

Predlagali so nekatere notranje reforme: revizijo določb glede posta, sodelovanje mladine v cerkvenem življenju, redovniško obnovo, privzetje gregorijanskega koledarja. Določili so po 2 predstavnika vsake Cerkve v komisijo, ki bo ustanovila stalni organ vzhodnih Cerkva. Ta bo skrbel, da se bodo določbe spopolnjevale.

Pobudo za obnovo stika med temi Cerkvami, ki ga ni bilo že od Kalcedonskega koncila l. 451, je dal cesar Haile Selassie.

J. Š.

Papeški blagoslov

Pavel VI. je dal novomašnikom pooblastilo, da ob priliki prve slovesne svete maše lahko podelijo navzočim vernikom papeški blagoslov s popolnim odpuščkom. Treba pa je, da verniki prejmejo ta blagoslov, da so zbrano pri sv. maši, da se spovedo in prejmejo sv. obhajilo ter molijo po namenih svetega očeta.

J. Š.

Svet za izvajanje liturgične konstitucije je izdal v številki 7-8 svojega glasila „Notitiae“ naslednja pojasnila na razna vprašanja in dvome v liturgičnih zadevah:

1. Prošnje za vse potrebe so obvezne samo ob nedeljah in praznikih, ob delavnikih ne.

2. Prav je, da imajo škofje od škofovskih konferenc pravico, da smejo za svojo škofijo predpisati en ali drug namen za prošnje za vse potrebe, ki ustreza potrebam posamezne škofije ali kraja.

3. Rektorji cerkva smejo vstaviti v prošnje za vse potrebe en namen, ki ustreza krajevnim potrebam.

4. Višji redovni predstojniki smejo na podlagi najnovejšega dovoljenja svetega sedeža (z dne 2. junija 1965) po svoji pametni presoji odločiti, ali njihovi podložni redovniki, ki so vezani na kor, molijo prmo ali pa jo lahko opustijo.

5. Na vprašanje, če je dovoljeno pred velikim oltarjem postavljati stalne oltarje proti ljudstvu, so odgovorili: Samo po sebi je dovoljeno, a se odsvetuje. Z mašo po novem obredu se da zelo dobro sodelovati tudi, če je mašnik obrnjen s hrbtom proti njim. Saj se celotno bogoslužje besede opravlja proti ljudstvu na sedežu ali na ambonu. Če pa se kljub temu zdi rektorju cerkve primerno, da postavi prenosni oltar proti ljudstvu, naj bo začasen in med obema oltarjema naj bo precejšnja razdalja in novi oltar naj ima okoli dovolj prostora.

6. Na vprašanje, če je dovoljeno maševati na oltarju proti ljudstvu, ko je na glavnem oltarju izpostavljeno Najsvetejše, so odgovorili: Ne.

7. Mašnik, ki mašuje pri oltarju proti ljudstvu, sme pristopne molitve opraviti tako, da je obrnjen s hrbtom proti ljudstvu.

8. Ob kvaternih sredah in sobotah in druge podobne dni, ko mašnik sam bere berila na ambonu, sme tam odmoliti tudi prošnje med berili.

9. Pri ET INCARNATUS EST pri veri poklekemo samo na božič, med osmino ne. Isto velja za VENI SANCTE SPIRITUS — samo na binkošni dan.

10. Kadar zbor poje SVET polifonično, je primerneje, da mašnik začne takoj TE IGITUR, zbor pa medtem poje.

11. Na vprašanje, če sme diakon, ki asistira pri maši, zaradi velikega navala obhajancev pustiti svoje mesto pri oltarju in iti obhajati, je svet odgovoril, da nikakor ne, ker naj bi se obhajilo delilo le med mašo in naj obhaja le mašnik, če ni preveliko obhajancev. Nikakor se ne spodobi, da bi med mašo obhajali pri oltarju, kjer se mašuje, razen v tistem času, ki je za to določen.

12. Mašna knjiga sme biti za obhajilni spev in za prošnjo po obhajilu sredi oltarja. Če ni strežnik odnesel keliha, ga sme mašnik postaviti na desno stran sam.

